

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 2 APRIL 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

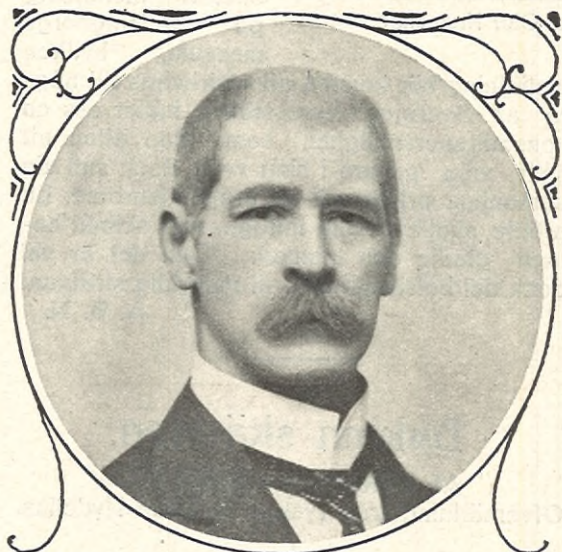
Olof Krumlinde.

BLAND DEN FALANG AF SKANSKA målare, som under det sista kvartseket satt in sina krafter och sin talang på ett djupare studium af hembygden, intar Olof Krumlinde en bemärkt plats.

Åren 1875—79 genomgick han målarakademien i Stockholm.

Sällan har väl akademien inom sina portar hyst en sådan samling begåfvade elever såsom fallet var dessa år. Flera af dem ha gjort det svenska namnet känt och älskadt långt utom det egna landets gränser. För att göra ett grepp i högen påträffa vi namn sådana som Björck, Richard Bergh, Bruno Liljefors, Thegerström och Zorn.

Krumlinde räknades till en af de mera be-

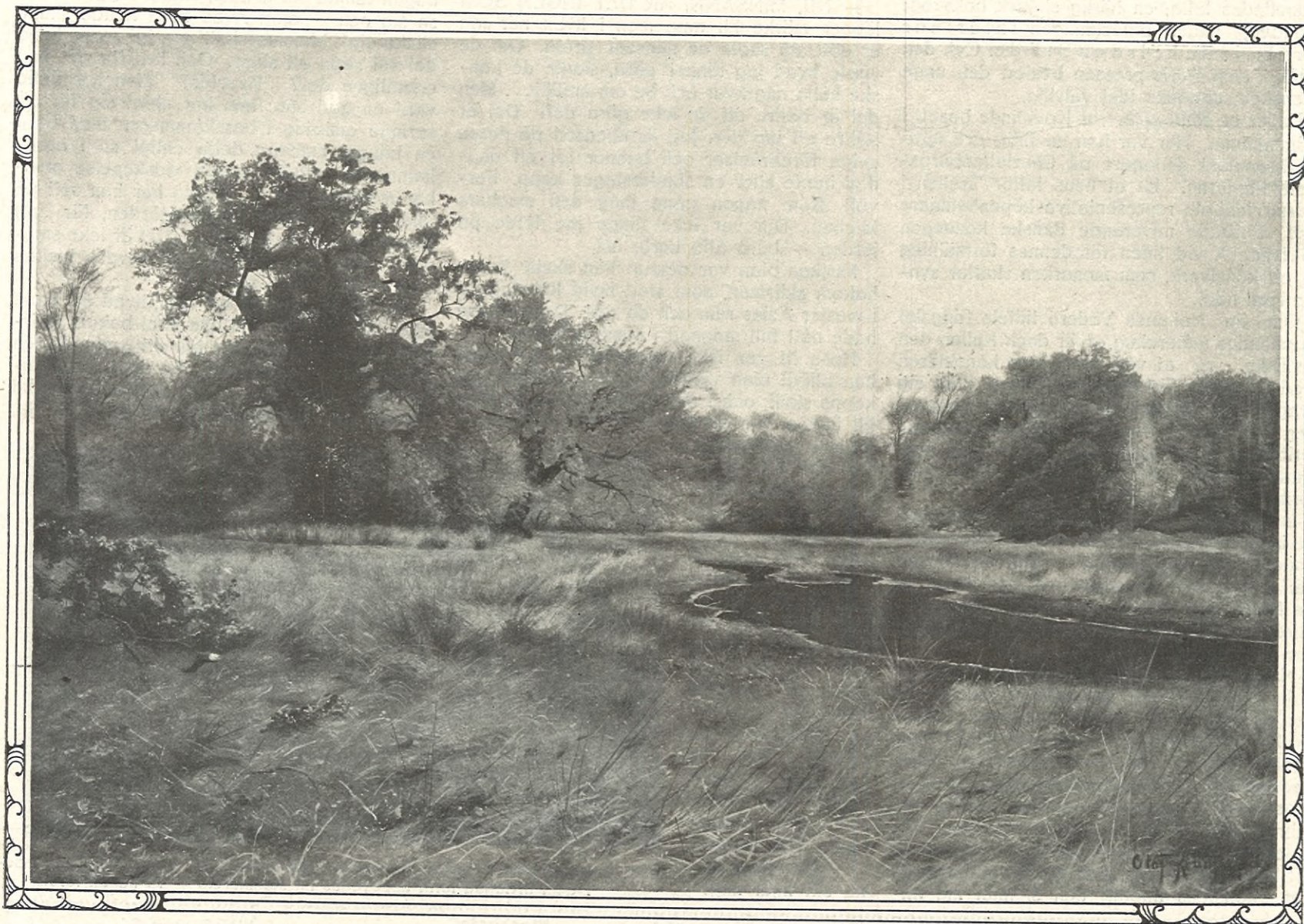
En 60-årig skånekonstnär.

gåfvade eleverna i landskapsmålning, hugnades årligen med smärre pris, och vid täflingar inom sitt gebit erhöll han ej mindre än två år i rad akademiens högsta utmärkelse.

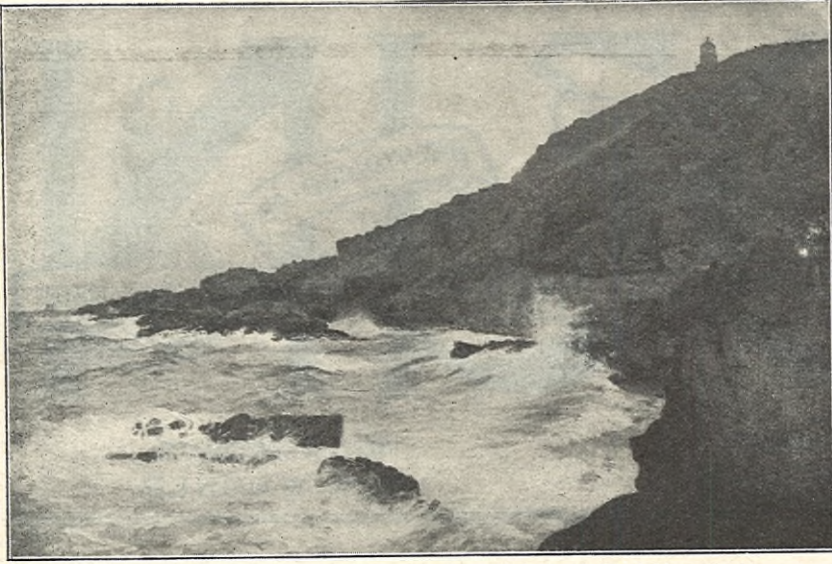
Det var som vi minnas en jäsningens tid — ej minst bland de unga målarna — slutet af 70-talet!

Andarne hade börjat vakna, liksom på Ulrik v. Hultens tid. Det var en lust att lefva.

Akademien dugde inte längre. Ingenting annat gammalt heller fann nåd för den unga tiden. Man kände behof af bryta ned, rasera från grunden. Och så bildades — hösten 1880 — Konstnärsförbundet — opponenterna, såsom de unga bildstormarne älskade att kalla sig.

Gamla ekar på Hallands Väderö. Efter en oljemålning af Olof Krumlinde. — Alfr. B. Nilson foto.

Bergsparti från Kullen. Efter en oljemålning af Olof Krumlinde.

Krumlinde var en bland dessa. Någon oppositionsman eller revolutionär i ordets egentliga betydelse blef dock Krumlinde aldrig. Men en ung, intelligent människa kunde ju ej undgå att laga intryck af hvad som rörde sig i tiden, och äfven denne konstnär mottog impulser, som blefvo bestämmande för hans vidare utveckling.

Sedan han vistats någon tid i föräldrahemmet — fadern var förste landmätare i Halland — styrde han kosan till Paris, där han uppehöll sig åren 1881—82. Här fick han sistnämnda år en större tafla antagen på Salongen — den gången en utmärkelse, som äfven erkända konstnärer skattade högt. I den gulnade, digra katalogen, Le Salon 1882, som ligger framför mig, finner jag Krumlindes tafla, en härlig skånsk bokskog; afbildad, under beteckningen Intérieur d'un bois de hêtre en Suède. Och den kritik, som Paris-pressen bestod den unge svensken, andades idel välvilja.

Under en följd af år var Krumlinde bosatt i Köpenhamn. Här var han en flitig och uppmärksam deltagare på Charlottenburgs-utställningarna. En af hans taflor "Kullen i storm" inköpte representativa köpenhamnare och förärade nuvarande danske konungen Christian X vid tiden för dennes förmäling — ett konstverk, som monarken skaffar synnerligen högt.

Om än Hallands Väderö tidtals fängslat Krumlindes målarehug så är dock Kullen den idylliska vrå af vårt land, som konstnären med synnerlig förkärlek besökt och känt sig dragen till. Ofaliga äro de dukar: klipparfier, storm och bränningar, idylliska skogsinteriörer o. s. v., som under årens lopp tagit studiens eller det utarbetade konstverkets form från detta sydsvenska Capri.

Inom ramen af ett korfattadt omnämnande är ej meningen att söka värdesätta Krumlindes konstnärsgärning. Men så mycket kan dock med fog sägas, att han mera än de flesta varit sitt ungdomsideal trogen, 80-talet, den moderna realismen, som slagordet den gången lydte.

Naturen är den källa hvarur han öser, den bok i hvilken han pietetsfullt bläddrar, ty den innehåller för honom sanningen, under hvilken det subjektiva godtycket vackert får underordna sig. Han ser receptivt och vördnadsfullt på denna utbredda codex, med en utpenslad, mången gång rent af ängslig detaljrikedom återger han hvad han ser, och ingenting annat, ytterst diskret i färgen, ty för honom är färgen blott medel, ej ändamål. Om konstens uppgift och slutmål må an-

dra diskutera; där individualitet finnes, där finnes också plats för skolor och uppfattningar, hvilket som allt här i världen torde regleras af kampens och växlingens lag.

Det är kärleken till det sedda, som gjort Krumlinde till målare. Och de han nu på sin 60-års dag, som infaller den 31 mars, står i begrepp att öppna en retrospektiv utställning på Helsingborgs museum, hvilken

utställning bör komma att utsträckas till några af Sveriges större städer, möter oss en konstnärspersonlighet, som utan aflan att själf vilja posera i sina verk, dock satt sin personliga prägel på ett ärligt lifsarbete. Ett arbete, skulle vi vilja tillfoga, som skänkt honom glädje och lifsmod. Och det är väl dock det befrämjande i all mänsklig sträfvan!

A. B. N.

Bakom skärmen.

Af ARKADI AVERTJENKO.

Öfversättning från ryskan af Ellen Rydelius.

I.

— NU, MINSANN, ÄR DET INGEN SOM lägger märke till mig, men i kväll när jag är död, då skola de minsann gråta. Om de visste hvad jag tänker göra, skulle de kanske hålla mig kvar och be om ursäkt... Men det är bättre att de icke göra det! Det är bättre att jag dör. Jag är utledsen på dessa eviga förebräelser och banner för ett onödigt äpple eller en sönderslagen kopp. Farväl! Kom någon gång ihåg den stackars Michail. Det var icke länge jag lefde på jorden — bara åtta korta år!

Misjkas plan var denna: han skulle krypa bakom skärmen, som stod invid kakelugnen i moster Asias rum och dö där. Detta beslut hade nått full mognad i Misjkas hjärna.

Hans lif var icke rosenrödt. I går hade han blifvit utan vingé för en sönderslagen kopps skull, och i dag hade mamma knuffat till honom för att han hållt ut parfymen ur hennes guldflakong, så att han flög i väg ett långt stycke. Visserligen rörde mamma knapast vid honom, men — det är så ljuft att lida; därför flög han själf med full afsikt, drifven icke af yttre krafft utan af en inre makt, bort mot skåpet, kastade sig på ryggen, och när han legat en stund, stötte han hufvudet mot skåpets kant. Han tänkte:

— De kunna gärna slå ihjäl mig!

Denna tanke uppväckte hos honom medlidande med sig själf, medlidandet framkallade kramp i strupen och krampen utlöste sig i häftig, snyftande gråt, full af lidande och sorg inför döden.

— Var snäll och gör dig icke till — sade mamma förargad. — Seså, ut härifrån!

Hon tog honom i armen och fast han i en sista konvulsivisk kamp klängde sig fast vid stolen, bordet och dörrposten, bar hon ut honom i rummet bredvid.

Kränk och förödmjukad låg han sedan länge på soffan och utfänkte de hemskaste straff för sina stränga föräldrar...

Deras hus brinner. Mamma irrar omkring ute på gatan, slår med armarna och skriker: "Parfymen, parfymen! Rädda min utländska parfym i guldflakongen!" Misjka vet, hur han skall kunna rädda denna dyrbarhet, men han gör det icke. Tvärtom lägger han armarna i kors och utan att röra sig ur fläcken, refas han och skrattar ett ohöfligt, sårande skratt: "Rädda parfymen åt dig? När jag råkade slå ut halfva flaskan, knuffade du genast till mig!" Eller kanske så här: han hittar pengar på gatan — hundra rubel. Alla börja smickra honom och ställa sig in, alla be om pengar, men han lägger endast armarna i kors och retar dem då och då med sitt sårande skratt... Det vore också bra, om han hade något husdjur, en leopard eller panter... När någon slår eller knuffar Misjka, störtar sig pantern öfver angriparen och sönderliter honom. Men Misjka skall stå och se på med korslagda armar, kall och hård som klippan... Eller om det på natten växte ut sådana där taggar på honom som på igelkotten? När man icke rörde honom, skulle de vara osynliga, men så snart någon tänkte slå honom, skulle taggarna resa sig och — ajaj! Hvad hans fiende skulle sticka sig! Mamma skall nog bli varse hvad det vill säga att slåss. Och hvarför gör hon egentligen det? Hvarför? Han har alltid varit en god son: han har aktat sig för att springa omkring i barnkammaren med bara en känga, emedan detta enligt en i barnkammaren allmänt spridd vidskepelse orsakar moderns död... Aldrig har han sett på lilla syster bakifrån hufvudgården, för att hon ej skulle bli skelögd... Det är icke småsaker som han gjort för att bevara lyckan i deras hem. Och nu...

Det vore intressant att veta, hvad de skola säga, när de hitta det lilla liket bakom skärmen i mosters rum. Det blir ett gråtande och skrikande och jämrande. Så kommer mamma springande: "Låt mig få komma fram till honom! Det är min skuld alltsammans!" Ja,

Det i dagarna brunna Hotell Kullagården vid Kullens fyr. Skall änyo och i betydligt utvidgad form uppbyggas till sommaren. — P. Lundh foto.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	< 3.50	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	< 1.75	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	< 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästarsamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61, 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förh. för särsk. begärd plats.	

nu är det för sent, tänker liket — och dör alldeles, för alltid.

Misjka reste sig och gick in i mosterns mörka rum, med handen tryckt mot hjärtat, som var nära att brista af fröjlighet och sorg.

Han gick bakom skärmen och satte sig ned, men då han fann, att denna ställning icke var passande för en död, lade han sig på mattan. Det var skymning, från skärmens undre kant luktade det damm så godt, tystnaden stordes blott af aflägsna skrik från gatan, dämpade af innanfönstren:

— Alexej Ivanytj! Hör du, din drummel, du har knyckt båda paren... Alexej Ivabanytj, din skabbiga usling, gif mig åtminstone igen det ena paret.

— De skrika de, — tänkte Misjka. — Om de visste, att här ligger en människa döende, skulle de icke skrika så.

Då dök en vag obeslämd tanke, en flyktig fråga upp inom honom.

— Hvad dör jag egentligen af? Så här utan orsak dör ju ingen... Man dör af sjukdom.

Han tryckte knytnäven mot magen. Där inne kurrade det olycksbådande. — Ja visst! — tänkte Misjka, — det är lungrot. Ja gärna det. Gärna det! Mig gör det detsamma.

I hvilken ställning skulle man finna honom? Något effektivt och vackert skulle det vara. Han kom ihåg en tafla i Familjejournalen, som föreställde en mördad kosack på steppen. Kosacken låg på rygg med de väldiga armarna utslagna och benen vidt utsträckta. Hufvudet var något böjdt åt sidan och ögonen slutna.

Ställningen var funnen.

Misjka lade sig på ryggen, sträckte ut armar och ben och började så småningom dö.

II.

Men han blef hindrad.

Det hördes steg och röster. Det var moster Asia, som samtalade med en bekant löjtnant, Kondrat Grigorij.

— Bara ett ögonblick — sade moster Asia just som hon kom in. Sedan kör jag strax ut er.

— Nastasia Petrovna... Tio minuter... Vi träffas så sällan, och då är det alltid tillsammans med andra... Jag blir tokig.

Misjka blef alldeles kall, där han låg bakom skärmen. Löjtnanten tokig! Detta måste vara förfärligt. När folk bli tokiga, börja de hoppa omkring i rummet, rivna sönder böcker, kasta sig på golvet och bita andra i benen! Tänk om den vansinniga hittade Misjka bakom skärmen!

— Ni pratar dumheter, Kondrat Grigorij, — sade mostern helt lugnt till Misjkas förvåning. — Jag förstår icke hvarför ni skulle bli tokig?

— Ack, Nastasia Petrovna... Ni är en grym och elak kvinna.

— Åhå! — tänkte Misjka. Är hon elak! Då skulle du pröfva på min mamma — hon skulle minsann visa dig!

— Hvarför är jag elak? Det kan jag icke inse.

— Inte det? Men ni plågar och torterar en annan människa, hvad säger ni om det?

— Hur kan hon tortera honom?

Misjka förstod icke dessa ord därför att det var alldeles stilla i rummet, han hörde intet buller eller bråk eller jämmer, dessa oundgängliga följeslagare till all tortyr.

Han hittade försiktigt fram under skärmen. Det märktes ingenting, och det var ingen som torterades. Moster Asia satt lugnt och stilla på schäslongen, och löjtnanten stod

Offren för det hemiska dubbelmordet i Arbetareringens bank vid Humlegårdsgatan, fröken Vera Wolf och kamrer Erland Lundgren, jordfästas i Gustaf Vasakyrkan. — Th. Modin foto.

bredvid med sänkt hufvud. Han vände och vred på en liten burk, som stod på toalettbordet.

— Om du tappar burken, så ger hon dig, — tänkte Misjka skadeglad och mindes sin egen historia med flakongen.

— Torterar jag er? På hvad sätt då, Kondrat Grigorij?

— På hvad sätt? Och det kan ni fråga.

Moster Asia tog en liten spegel, som hängde på hennes långa kedja, och svängde den behändigt rundt, så att kedjan och spegeln flöto ihop till en blixtrande ring.

— Det var bussigt — tänkte Misjka. — Det måste jag försöka sedan.

Sin död började han så småningom glömma bort. Andra planer svärmade omkring i hans hufvud. Man kunde ta en liten plåt-ask, binda fast den vid ett snöre och svänga

den rundt — det skulle bli ännu finare än mosterns spegel.

III.

Till hans förvåning fäste löjtnanten icke den ringaste uppmärksamhet vid det behändiga knepet med den vildt snurrande spegeln. Löjtnanten lade ihop händerna öfver bröstet och frågade i en ljudlig hviskning:

— Och ni kan icke ana det?

— Nej, sade Misjkas moster och lade spegeln på knäet.

— Så hör då, att jag älskar er öfver allt på jorden.

— Se bara. Nu börjar han redan bli tokig, — tänkte Misjka förfärad. — Han faller på knä. Hvarför det, måntro?

— Jag tänker på er dag och natt... Er bild står alltid framför mig. Så svara då. Och ni? ... Och du? Älskar du mig?

— Tänk bara, — Misjka rynkade pannan bakom skärmen, — han duar henne. Liksom om hon vore hans husjungfru!

— Så svara då? Jag skall bära dig på händerna, jag skall inte tillåta ett dammkorn att sätta sig fast på dig...

— Hvad för något? — tänkte Misjka förundrad. — Hvad tänker han göra?

— Nå, säg då! — Älskar du mig? Ett ord? Blir det ja?

— Ja, — hviskade Misjkas moster och dolde ansiktet i händerna.

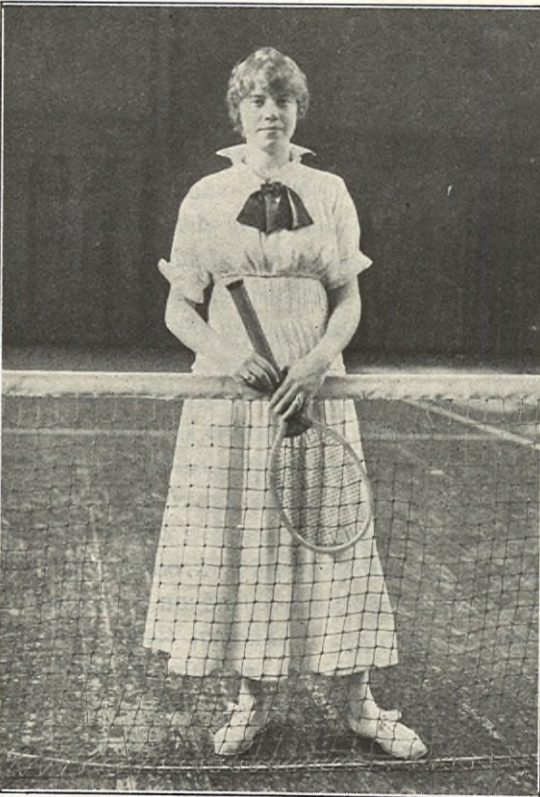
— Bara mig? — frågade löjtnanten ifrigt och tog hennes händer. Bara mig? Ingen mera?

Misjka trodde icke sina öron, där han låg utsträckt i det mörka hörnet bakom skärmen.

— Bara honom! Jo, jag tackar! Än honom, Misjka? Och pappa och mamma? Det var icke illa... Om hon nu kom till Misjka och ville kyssa honom, skulle han nog snoppa af henne.

— Men gå nu, — sade moster Asia och reste sig. — Vi ha redan suttit här alltför länge. Det passar icke.

— Nastia! — sade löjtnanten, och tryckte handen mot bröstet! Min skatt! Jag skulle vilja offra mitt lif för dig!

Från fällingarna i mästerskapet i lawn-tennis. Fröken L. Strömberg, svensk mästarinna i damernas single. — Norberg foto.

S:ta Birgittaskolan
Linneutstyrlar
Textilarbeten

Regeringsgatan
19-21
Handsydda
linneblusar

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt hartong.

Dr Valfrid Palmgren

DEN, SOM NAGOT KÄNNER DOKTOR Valfrid Palmgren-Munch Petersen, inser att det arbete hon nu fått som svensk lektor vid Köpenhamns universitet är som skapadt för henne. Hon hyser nämligen en kärlek till Sverige och allt hvad svenskt är, som har något af — jag vill icke säga hemlängtan — men afståndets patos, och hon har därjämte den sympati för Danmark och dansk kultur, som gör det till en glädje för henne att få föra in danska studerande i den svenska litteraturens skattkammare och förmedla förståendet mellan sitt hemland och sitt nya fosterland.

Köpenhamns akademiska konsistorium svarade med applåder; när hennes ansökan nyligen föredrogs. Detta var icke bara därför, att doktor Palmgren personligen var känd och omtyckt af dess medlemmar. Man hade redan förut bevis på hennes kapacitet som föreläsare och hennes förmåga att entusiasmera sina elever för ämnet svenska. Hon har nämligen sedan ett par år som efterträdare till fröken Ida Falbe-Hansen varit anställd som lärare i svenska vid statens Lärarhögskole, en påbyggnad till seminarierna, som mera dugliga och framåtsträfvande lärare gå igenom. Där har hon bringat svenska litteraturen i så hög kurs, att det rikhaltiga svenska biblioteket vid högskolan numera är ständigt och strängt anlitadt. Hon har dessutom föreläst i Köpenhamn äfven utanför skolan och alltid lyckats göra sig

förstådd. Hon tog upp den handske, som professor Edv. Lehmann — här hemma på sina håll betraktad med vidskeplig vördnad — kastade i sin bok om kvinnorörelsen och lyckades få äfven sina manliga åhörare på sin sida. Det berättas att en åhörare efter

Lektor vid Köpenhamns universitet.

föredraget komplimenterat henne för hennes utmärkta danska, han hade förstått så bra, att han icke gjort sig reda för, att hon talat ett annat språk än hans eget.

De danska kvinnosakskvinnorna ha icke försummat att dra nytta af doktor Palmgren. "Deres udmærkede landsmaninde", är ett uttryck som man i Köpenhamn hör fällas af dem och gärna underskrifver, ja man får höra ledarna smeksamt tala om henne som Valfrid, något som låter egendomligt i ett land, där man hvarken använder eller lägger bort tillar så som vi göra.

När doktor Palmgren på sin tid efter att ha hedrats med val till Stockholms första kvinnliga stadsfullmäktig gifte sig och flyttade ifrån både Riksbiblioteket och barnbiblioteket och stadsfullmäktige, så hörde man nog en och annan reflektion, att så där lättvindigt lämna alltså kvinnorna för en mans skull sina förtroendeposter. Men nu torde ingen längre komma sig för med att beklaga hvad som skedde. Oafsedt det att docenten Munch-Petersen med sin personliga älskvardhet och med det sätt hvarpå han håller i ära den svenska fru han vann, afväpnar eventuell kritik, så har ju hans fru nu rättfärdigat sitt steg genom att bli en förmedlare af svensk kultur i Danmark. Dessutom har hon en son, som talar svenska.

E. W.

Denna vändning behagade Misjka. Han älskade allt heroiskt, som luktade blod, och löjnantens ord målade i Misjkas hjärna en mycket bjärt, gripande tafla: Löjnanten ligger med bakbundna händer på knä på torget och den rödklädde bödeln kommer med yxan. "Nastia! — säger den tappre löjnanten. "Jag skall strax offra mitt lif för dig!" Och moster Asia gråter. "Ja, det kan ju icke hjälpas." Ratsch! Hufvudet faller ned från hans axlar, och enligt Misjkas föreställning lägger bödeln i dylika fall armarna i kors öfver bröstet och brister ut i ett elakt skratt.

Misjka var en hederlig, rätlinjig gosse och annorlunda kunde han ej tänka sig löjnantens framtida öde.

— Ack, — sade moster Asia. Jag skäms så... Skall jag verkligen en gång bli er hustru...

— O, — sade löjnanten — hvad jag är lycklig! Tänk, när vi bli giffa och få små barn...

— Hm, — tänkte Misjka, — barn. Det är egentligen besynnerligt, att moster icke fått några barn ännu...

Det förvånade honom, att han icke kommit att tänka på detta förrän nu. Mamma hade barn, öfverstinnan i öfre våningen hade också barn, endast moster Asia hade inga.

— Säkert kan det icke bli några barn, när det icke finns någon herre, tänkte Misjka. Det går icke. Det finns ingen, som kan försörja dem.

— Gå nu, gå nu, käre vän!

— Jag går. O, min ängel, men först en enda kyss!

— Nej, nej, icke på några villkor!

— Bara en! Så går jag sedan.

— Nej, nej! För Guds skull.

— Hvad sjäpar hon sig för, — tänkte Misjka. — Hon kunde väl kyssa honom. Lik-

som det var någon konst. Hon brukar ju sliska med lillan hela dagarna.

— En enda kyss! Jag ber dig! Jag ville ge halfva mitt lif för en kyss!

Misjka kikade fram: löjnanten sträckte ut armen och tog moster Asia om halsen, hon böjde hufvudet bakåt och så började de kyssas.

Misjka kände sig något generad... Det vete katten hvad det där betydde. De kyss-

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING AF ATT FRÖKEN Anna Sandström, som inom Idun-akademien representerade den pedagogiska verksamheten, utgår ur akademien genom lottning, riktas härmed en vädjan till vår läsekrets att inkomma med förslag på någon svensk kvinnlig pedagog, som kan anses lämplig att intaga den ledigvordna platsen. Vidare anhåller akademien att våra läsare behagade inkomma med motiveradt förslag till pristagare för 1917, hvori angifves någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor, för belöande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Förslagen torde adresseras till akademiens sekreterare med. d:r Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, och insändas ju förr dess hellre, senast före utgången af oktober månad.

tes ju som småbarn! Om han för ro skull skulle skrämja dem: han kunde slicka fram hufvudet och ryta med basröst, som portvakten:

— Hvad gör ni där?

Men moster Asia hade redan ryckt sig lös och sprungit sin väg.

IV.

När döds kandidaten Misjka blef lämnad ensam i rummet, reste han sig upp och lyssnade till bullret inifrån våningen.

— De slamra med skedar, de dricka te... Men mig ropa de minsann icke på! Jag kan gärna få dö af hunger...

— Misjka! — hördes nu moderns röst. Misjka! Hvar är du? Kom och drick te!

Misjka gick ut i korridoren, tog på sig en förolämpad min, och gick sedan på sned med uppspärrade ögon som en vargunge fram till modern.

— Hon ber nog om ursäkt strax, — tänkte han.

— Hvar har du varit, Misjka? Sätt dig nu och drick te. Skall du ha mjölk till?

— Asch, — tänkte den godhjärtade Misjka. — För all del! Om hon har glömt bort det, så kan jag också göra det. Hon ger mig ju i alla fall mat och kläder.

Han funderade en stund och sade sedan ovanligt högt:

— Mamma, ge mig en kyss!

— Ack, du slickepot! Nå kom hit då.

Misjka kysste henne och gick sedan tillbaka till sin plats, medan han fundersamt sköt upp axlarna:

— Hvad är det för märkvärdigt med det? Det kan jag då icke begripa! Halfva sitt lif... Det är verkligen för komiskt!

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. . . . .

4:de upplagan nu utkommen.
30 tusen ex. Pris Kr. 5: 50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper Ingen annan.

ESKIMÔS.

EN GRÖNLANDSSKILDNING AF OSSIAN ELGSTRÖM.

MED TECKNINGAR AF FÖRFATTAREN.

JAG SATT EN GÅNG I somras på en grönländsk brits, luften i huset var full af alla slags lukter, och fäljstenslampornas lågor lyste gula och breda med en dunskrets omkring sig.

Bredvid mig på britsen satt huseis värdinna Kristine (bild 2) äfven kallad niagorqortuvog eller tjockskallen för sina fylliga kinders skull. Jag hade just slutat beskrifva för henne ett europeiskt, särskildt svenskt köks inredning och hennes förvånade utrop voro både äkta och mångfaldiga.

Jag visade henne en bild af ett kök i Sverige och Kristine blef stum af häpnad — till sist utbrast hon: "Hvilken rikedom, hvilket välstånd och hvilket arbete laga mat hos eder. Hvad din "nulia" måste ha många lampor" (spisar, menade Kristine).

"Se detta, amissok" (det var mitt namn bland grönländarna) och så visade hon med en gest på sin lampas och den lilla konservdosa, som var hennes kök, — "se detta, hur enkelt — fast nog ville jag," och så pekade hon med sitt tjocka pekfinger på en gryta på fotografiet — "gärna äga en sådan där kittel."

Jag lofvade köpa en åt henne i butiken, en sådan där blå och hvitemaljerad till 1:25, och Kristine blef så glad, att hon måste gå ut och gråta. "Tacksamheten förtär mig, fattiga människa," snyffade hon.

Kristine var en god typ för den grönländska genomsnittshustrun, som nyligen blifvit gift. Hon höll sig ännu snygg och rak, hade blott ett litet barn och satte ännu värde på sitt utseende.

Fast nog förlora de gifta kvinnorna allt intresse för sitt yttre och bli på en gång — gamla.

Men därom mera i det följande.

Kristine var ännu i illusionens ålder och hennes hårtopp var ännu rik, fast hon började bli skallig vid fanningen.

Kristine tuggade alkeskinn som en hel karl, sydde välsittande kläder och flådde och

styckade mannens jaktbyten både fort och bra. Jag tog en gång för ro skull tiden vid en sådan styckning: Kristine öppnade, flådde och sönderdelade på mindre än en kvart en säl, som var sina modiga 3 alnar lång och hann till på köpet äfven att under denna tid sätta ett kok kött öfver lampan.

Hon hade gula nötta tänder, Kristine, en följd af skinntuggningen, och en trumpen godmodig min.

När jag nu sitter och skrifer och tänker på de

1. Författaren utanför sitt värdfolks tält.

många kvinnor jag träffade på mina resor längs Grönlands västkust, slår det mig plötsligt hvad få vuxna kvinnor jag egentligen sett.

Den vuxna gifta husmodern — "i god form" — existerar ej, är i alla händelser ytterst sällsynt.

Den kvinnliga delen af befolkningen består för mig uti Niviarseak — de unga ogifta — och käringarna!

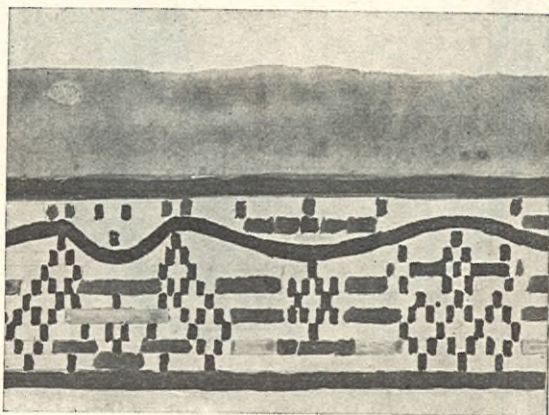
Faktiskt, mina damer!

Ett par tre år efter sitt giftermål är den vackraste ungdom — ful. Det tycks vara tradition. Ogift är grönländskan det kokfastaste lilla stycke kvinnkön man kan tänka sig, alltid prydlig och nätt.

Full af argan list och behagsjuk öfver all måtta. Att hon skulle vara "ful" — det trodde jag med, när jag kom till landet — är ett misstag. Ingen grönländska under 20 år är ful. Den stora uppblandning, som under danska kolonisationen ägt rum på västkusten, försiggår än. Grönländarna gifta sig hellre med en kvinna af blandras än en oblandad och genom könsurvalet har sålunda den europeiska typen tagit en sådan öfverhand att

3. Kristines kök.

5. Kamikmönster.

hvad vi kalla "eskimådrag" — är en ganska sällsynt företeelse, åtminstone i koloniernas grannskap.

Blandtypen bland kvinnorna verkar sydländska eller mulatt. Raka fina näsor, stora svarta eller bruna ögon och i den stilen.

Nej, den unga grönländskan är inte ful.

D. v. s. hon kan vara hemsk — om hvardagarna — till det yttre, men på helgdagar, eller under säsongen, — den tid skeppsfarten äger rum — la — ila — hvad hon då är grann!!

Hårtoppen med sitt flammröda silkesband står blank och styf rätt till väders — har hon ej "topp", är håret prydt med en eller flere stora ro-

setter eller ett pärlband. — I Holstenburg, en koloni i Nordgrönland, såg jag en dam med två dannebrogflaggor i nacken, det var prydligt — värre. Kring hufvudet är knutet en svart duk, som — och det vet bärarinnan så innerligt väl — vackert bildar ram kring det bruna, glada ansiktet.

"Anoraken" eller tröjan är prydd med en stor tung, långt ut på axlarna gående krage af pärlor och kring lifvet löper anorakbandet i brokiga färger. Nätta sälskinnsbyxor, smakfullt broderade, samt höga röda eller gula kamiker avsluta kostymen. En bunt sådana högtidsklädda "niviarseak" är en syn, som fånglar ögat och som man gärna ser om.

Har en flicka lagt bort sin topp och börjat kamma sig à la "kavdlunakp", tycker hon ej om att påminnas om denna.

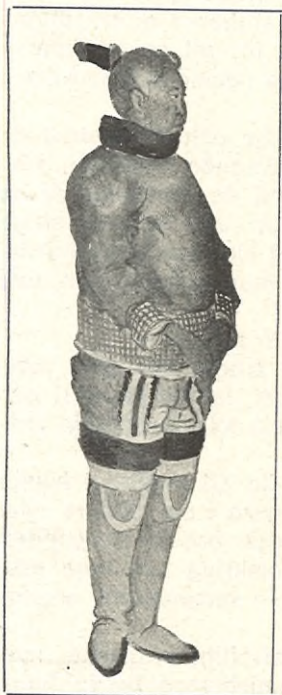
Jag ritade en gång af Helena, (bild 4) en fyllig skönhet från Manitsok-kolonin Sukkertoppen, och ritade henne på skoj — i topp. Hon blef så rasande och var så ovetlig, att jag tvärt måste radera bort tillägget, för att bli god vän med henne igen.

Grönländskan är erotisk — ja då — men detta kapitel är så vidlyftigt, att det sparar jag till en annan gång och nöjer mig härmed blott att konstatera faktum! Grönländskorna följa på sitt sätt moderna, lika ifrigt som sina systrar i andra land, och jag försäkrar, att när skeppet om våren ankommer och butiken fått in sitt förråd för året, råder bland kvinnorna samma spänning och nyfikenhet som hos Europas damer, då ett nytt mode slicker hufvudet i vädret.

Är köpmannen ung och knepig, gömmer han de vackraste tygsorterna hemma hos sig och låter så ett rykte gå om sakförhållandet. Han är då säker om de skönas ynnest och intresse — så länge tyget räcker!

4. Hélène.

2. Kristine.

Det anoraktyg, som våren 1915 stod högt i rop, var ett ljusblått bomullstyg med här och hvar utkastade små brokiga buketter. — Hvad det kämpades om det tyget. Ingen tid på dygnet var köpmannen säker, niviarseak tassade i hans förstuga dygnet rundt och voro så rara, och träffades ivenne på platsen, så nämndes ej ett ord om ärendet — tyg — nej då, aldrig i lifvet! — och så gingo de — för att komma igen en annan gång.

En grönländska med själfaktning har minst en 10—12 anoraker och om söndagarna byter hon gärna om en 6—7 gånger under dagens lopp — för att reta sina väninnor. På måndagsmornarna kan man se dem (anorakerna) fladdra för vinden mellan husen, så vädras och torkas de, ty grönländskorna svetts. Det har dansats kvällen förut.

Kring halsen på anoraken fästes gärna en hög upprättstående kant af svart, glänsande hundskinn, samma skinnsort sältes äfven vid handlederna och som kant på innerkamiken. Helena är just klädd på det viset (bild 4).

I forna dagar var anoraken fram och bak nedskuren i en spets, ungefär i stil med Frederikkens (bild 8). Dessa nedhängande flikar skyddade underlifvet för köld.

Men, så kom kavdlunakerna och deras kvinnor voro innehafvare af det "dejligeaste undertöj". Hvita linnen blefvo butiksvara — och snart våldsam populära.

Men de hade ett fel — de syntes ej, ringa ur anoraken upp vid halsen förbjöd dess konstruktion och kanske äfven i andra hand — om det ens fänktes på det — klimatet. Då hittade kvinnorna på att förkorta anoraken, klippa af de nedhängande flikarna — och linnen kom till sin rätt.

Under X på Helenas porträtt synes en flik af plagget i fråga. Hur kallt det än är, vinter som sommar, nog ser man linnen året rundt som en bred remsa kring lifvet. När de taga "rent på", dras tyget ut på alla sidor så det står som en tjock rulle kring bärarinnan — men det är bara hvitt en dag.

Jag undrade ofta om de ej förkylde sig — om vintern exempelvis — men nej. — Ingen blef sjuk af det, var svaret öfver allt.

Jag nämnde de höga stöflarna kvinnorna bära och hvarpå de nedlägga största delen af sin syskicklighet. De bestå af en öfver och en undersövvel, den öfre af tunt hårlöst sälskinn, som färgats i rödt eller hvitt. Någon gång äfven gult, gredelint eller svart.

Deras stöflar äro rikt broderade och broderiet löper, efter att först ha bildat en parabelformad bana nedanför knäet, ända ned till fotspetsen.

Själftva broderiet förfärdiga kvinnorna af små små fyrkantiga olikfärgade skinnbitar, de sättas tätt tätt bredvid hvarandra i vackra geometriska mönster, af hvilket här ett meddelas (bild 5).

Naturligtvis tas intryck utifrån och isynnerhet från de modelidningar, som råka i deras händer. Att närmare ingå på mönstrens utseende, fördelning och historik förbjuder mig utrymmet.

Jag fortsätter därför med att skildra ett europeiskt dammode, som grönländskorna upptagit och det fill på köpet "på galef håll".

8. Frederikke på Isorlok.

Grönländskorna beundra ofantligt de danska damernas underkläder och dröja alltid länge och afundsjukt vid de bilder i modejournalerna, som visa planscher med mer eller mindre invecklade spets- och tyllgrejor. (Förlåt uttrycket.)

Särskildt underbenkläderna äro föremål för deras trägna beundran.

När de först upptäckte, att de hvita kvinnorna, som kommo till deras land, begagnade dylika plagg, vet man ej, men det bör ha gått en våg af missmod från Fredriksdahl till Upernivik, då sakförhållandet konstaterats. Där var ett mode som ej kunde tagas efter. Innanför sina skinnbyxor kunde de ej ha det — då syntes det ju ej — Utanpå ej heller, då syntes ej broderierna på byxan.

Så fann ett litet påhittigt ljushufvud — eller mörkhufvud — ut följande:

Man klipper af båda benen, stoppar det lösklippa i kamiken, en i hvardera stöfveln med spetsen — uppåt. Jag tycker hvad det måtte ha lättat — längs kusten! Lilla Kristine (bild 6) excellerar just i ett par sådana lösningar (ingen vitz) med vacker spets

9. Grönländsk jungfru i ett danskt grönländshem.

— som jag skänkt henne — mer om Kristina senare. — Ett fel har dock denna beklädnad, den ger nämligen en oproportionerlig vidd åt benen och flickorna verka afsuttet kavalleri från 1600-talet — bakifrån, när de använda dem.

En gång såg jag en broderad korsettskyddare spänd utanpå anoraken — det såg festligt ut. Om jag så tillägger att näsduken förvaras i kamiken tror jag, jag nått bottnen i klädfrågan.

Niviarseak äro utmärkta dansöser, de dansa så lätt att man knappast känner man har någonting i armarna och deras ben gå som trumpinnar i de vackra skottiska reeler de upplagit af hvalfångarna. De leva i obunden frihet, som det heter, och mer än en dansk köpmansfru har nog måst beklaga detta, när det blifvit fråga om att anskaffa jungfru, ty Grönland har också sin "Jungfrufråga". Grönländskorna ta ogärna plats (bild 9 visar en tjänsteande i arbete) och äro mycket ömtåliga för tillsägelse, minsta tillrättvisning och — de försvinna. För malmodern är det endast att genast uppsöka den tredskande i hennes hem och med löften och smicker söka återfå henne.

Att släppa dem "ensamma i köket" går ej, det sade mig alla de fruar jag träffade, ty då går maten ut genom fönstret till vänner och släkt, och fastän de lära sig laga mat och rätt god mat, kunna eller vilja de ej förstå snygghet. Som "barnflickor" äro de goda nog, ty de äro ju från barndomen vana att kånka på ungar och alltid vara vänliga mot dem. En piglön i Grönland varierar från 2—15 kronor.

En resande skref en gång:

"Grönlands befolkning består hufvudsakligast af sophögar och äldre fruntimmer", jag ger honom rätt, ty landet öfverflödar af dem båda. Att se de gamla gå fram, krokiga och förvärkta, med de trasiga kläderna dinglande i fantastiska festoner omkring sig, är en "ful" syn. Jag förundrar mig ej öfver hvarför en hvalfångarekapten en gång, på 1700-talet tror jag det var, drog stöflarne af en tillfångalagen eskimåkäring för att se om hon ej fill äfventyrs dolde den ominiösa bockfoten i dessa plagg.

Men de voro roliga och dekorativa de gamla. De gummiliknande kinderna, som stodo ut som påsar, då de skrattade, deras breda tandlösa käkar och de små lifliga ögonen och så — det skalhga melonhufvudet med den lilla tynande hårtoppen som stjälk längst upp.

Det var just något för mig — —

De hade hundrade frågor att göra, ofta af den art, att min tolk, fastän gammal och van, rodnade öfver hela sitt koriklippa hufvud.

De kunna ibland ha ett förfärligt humör och med järnhand regera i sin dotters eller sons hus, men merendels äro de resigneradt godmodiga, stulta omkring och laga mat, titta till barnen och — sammanföra ungdomen.

Dessutom äro de otrefligt pratsjuka, man skulle tycka att samtalsämnen borde felas, men nej. Det är så oändligt mycket som skall

7. Gamla Bibiane.

11. Fru dr Bacaliar med sin moder.

divideras. Om "den" fått en ny anorak, om "den" har gift sig, om "den" uppvaktar "den" o. s. v. i oändlighet. — Nej samtalsämnen sakna de ej.

De älska kaffe lidelsefullt och röka tobak när de kunna komma åt.

Jag har just ritat af en gammal dam (bild 7) Bibiane i butiken i Godhavn, sorgset betraktande ett stycke tobaksfläta hon köpt. Hon tyckte det var "allför lille" mikogâ och ansåg sig otroligt dåligt behandlad.

Denna Bibiane var en utmärkt berätterska och fastän jag ju endast kunde uppfatta lösryckta ord, lyssnade jag ändå ifrigt till hennes stämma. Den var hes och hviskande och påminde mig om rinnande vatten, långt borta. Bibiane var gammal. Hon mindes att hennes mormor berättat om den tid, då det ännu fanns hedningar på Disbo, och hur renjägarna förföljde djuren med båge. Jag vann hennes hjärta med kaffe. — För öfrigt ägnade jag mig mest åt de äldre och fick effer hand en stor popularitet genom att då och då bjuda på en snaps.

En snaps är så innerligt kärkommen, den värmer de gamla lemmarna och gör så föga skada i en kropp, som ändå snart skall dö.

I likhet med de manliga arbetarna få äfven de äldre kvinnorna, när de ha tillfälligt jobb i "handels" tjänst, en sup om aftonen, som dock sällan förs sväljas, utan oftast bäres hem i munnen till mannen eller närmaste släkting.

Jag gaf en gång en gammal kvinna en sådan styrketår och hon försvann med kinderna utspända som ett par säckpipor.

En stund senare stack hon åter in hufvudet och berättade med jämmerlig min att hon snafvat och i förskräckelsen svalt snapsen — som mannen skulle haft, skulle det inte vara möjligt att få en till?

I sina äktenskap lefva de oftast godt ihop, det är där som öfverallt på jorden, har makarna bara hunnit öfver de första åren utan större bråk, binder vanan dem mer och mer tillsammans och på ålderdomen lefva de, som Dalager skrifver "kiærligt, og omgaes de hverandre som uskyldige Börn". I forna dagar hände det ofta att en gammal, som "ej orkade dö," stöttes ufför en klippa och detta betraktades så naturligt, att de gamla ofta själf bådo därom. Jag hörde berättas om en, som, innan hon skulle knuffas ned för branten, bad folket "föve lidt" och lugnt drog fram sitt snushorn och välbehagligt tog en stor pris.

Nu för tiden går det ej fullt så barbariskt till, fast det händer att gamla som haft hög feber, alltså talat i yrsel — en sak som grönländarna frukta mest af allt — blifvit hårdt bundna och dräpta med karbolsyra. —

Bild 8 visar det fagra yttre af "Frederikke fra Isorlok". Hon var en af de få bland västkustens unga kvinnor, som verkade typisk eskimå. Hvad som slog mig vis å vis henne, var hennes ovanligt mörka hy.

Den grönländska kvinnan är ett gladlynt väsen, hon har ett skarpt förstånd och fast otrolig färdighet i konsten att ta efter allting.

Hon har visat prof på bildbarhet genom att med glans sköta åligganden som sjuksköterska, barnmorska o. s. v. äfven på danska sjukhus.

Hvarje år sändas flere unga grönländskor till Danmark för att utbildas till ett och annat, oftast med förvånansvärdt goda resultat. De bli dock helt och hållet fördanskade och kunna t. o. m. lära sig bära upp europeisk kvinnodräkt — en svår sak för grönländskan, som inte går utan vagggar sig fram på krokiga knän.

Danska tjänstemän i Grönland ingå ibland äktenskap med grönländskor af blandras. F. n. äro tvenne läkare gifta sålunda och äktenskapen bli i allmänhet lyckliga.

Jag meddelar här bilden af den unga förjusande läkarefrun i Godthaab. Hon är af blandras, men fullt fördanskad.

Det äldre fruntimret bredvid henne är — hennes mor, — det är som det låge tusen år dem emellan.

Men det är det moderna Grönlands styrka och till stor del dess ljusning — bristen på kulturhistoria. Modern flår sälar med lullo som hundra generationer bakom henne, dottern känner Selma Lagerlöf och spelar piano.

Detta om Eskimös.

Slut!

10. Kvinna, som flår en sälhund.

Den "nyaste" svenska folkdräkten.

1600-talets gottlandsdräkt rekonstruerad — en af de äldsta och vackraste svenska folkdräkterna.

LANGE HAR DET TALATS OM ATT Gottland vore det enda landskap i Sverige, som icke ägde någon folkdräkt. Då stockholmarna för ett par år sedan skulle anordna en Barnens-dags-grupp af "svenska landskap" måste man sålunda för Gottlands del fantisera ihop en sorts "nationaldräkt", som aldrig förr sett dagens ljus och som gick i kornblått, hvitt och svart. Gottlands gamla färger äro emellertid hvitt och rödt, och den af en kostymateljé i Stockholm lanserade dräkten var därför dömd till själfdöd.

Ung flickas gillesdräkt.

"Ungmors" kyrkdräkt.

Framkonstruerandet af denna felaktiga dräkt hade emellertid det goda med sig, att det gaf ökad låga åt ett intresse, som af en "naturaliserad" gottländska, majorskan Ella Hellgren i Visby, länge hysts för ett pietetsfullt bevarande af snart sagdt allt gammalt och säregt "gottlandica". Genom deltagande i sin mans, major Ernst Hellgrens oförtröttade arbete vid omordnandet af det bekanta landsortsmuseet Gottlands fornsal i Visby och genom mångåriga studier i arkiv och bibliotek samt först och främst genom ett intensivt bedrifvet personligt genomforskande af gamla hem utåt gottländska landsbygden, har majorskan Hellgren nu kunnat fastslå, att Gottland ägt en praktfull folkdräkt, som daterar sig allra senast från 1600-talets början och antagligen ännu längre bortåt det okända fjärran. Vid 1600-talets slut "började en och annan af högfärd byta ut det ålderdomliga hucklet (sol-dåket) och använda mössa och stycke", men ända in i långt senare tid ha gottländskorna burit sina "sol-dåk". Den för sig själf liggande Färön fick med tiden en folkdräkt, som med afseende på både kvinno- och mansdräkt skilde sig från det öfriga Gottlands. Folkdräkterna dogo bort mot slutet af 1700-talet, och Gustaf III:s propaganda för införandet af den generella "svenska dräkten" gaf väl dödsstöten.

Våra bilder visa oss den unga flickans gillesdräkt och "ungmors", d. v. s. den gifta kvinnans, kyrkdräkt. Den förra bestod af bl. a. hvit "sol-dåk", "budård" af rosigt tegelfärgadt siden, hopsnördt med silfverkedjor, tegelfärgad kjol af "flamskt kläde", "lummä" af siden i många färger o. s. v. Den senare bestod af hvit "sol-dåk", hvita skjortärmar med spefsar, rödt, rosigt "budård" (lifstycke), af siden, igensnördt med silfverkedjor, grön kjol af "flamskt kläde", hvitt förkläde långrandiga eller hvita strumpor med röda kilar, grann "lummä" (sidväska), hvita vanfar med (röda) blommor, skor med silfverspännen och hög klack midt under foten, rosigt "branståk", ärnkluckar i örnen, kedjor, ringar, svamp- och kryddosor af silfver, bälte (ofta af guld), silkesschal samt naturligtvis psalmbok och den traditionella blomsterkvasten.

Utrymmet tillåter oss ej att ingå på öfriga af majorskan Hellgren rekonstruerade variationer af denna längesedan bortglömda säregna folkdräkt. Vi ha där konfirmationsdräkt, bruddräkt, midsommardräkt och sorgdräkt jämte mennens dräkt. Vi måste dock röja, att den sistnämnda upptog bl. a. rödrosig lifjacka med tätt sittande knappar, oftast af silfver, hvita knäbyxor af skinn med spännen, hvita strumpor, svarta skor med spännen och — smycken. På hufvudet buro männen antingen svart filthatt, trekantig genom uppfästade brätten, eller mössa af skinn med fyra snibbar, som omslöt en eldröd kulle. Därtill kom bälte om lifvet med fäste för knif, piska, yxa o. d. samt hvit långhalsduk.

Det är med stora uppoffringar detta i det tysta bedrifna forsknings- och rekonstrueringsarbete nått fram till de vunna resultaten. Det är därför med glädje, den kvinna, som utfört detta arbete, i dessa dagar får veta, att intresset för den gamla gottländska folkdräkten lefver med oanad styrka i allt vidare kretsar på gamla gutars ö.

JOHN HELLMAN.

Under Indiens himmel

1.

DEN FORSTA EUROPE, SOM KOM IN öfver detta rikets gränser, var fransmannen Bernier, år 1665. Hans intryck af detsamma var, enligt hvad han själf skrifvit, att Kashmirs skönhet öfversteg allt, hvad han på förhand föreställt sig och annat. Så har nog äfven varit förhållande med alla, som sedermera beträddt detta paradiset.

Kashmir erbjuder snart sagt allt hvad en yppig natur kan slösa med till människans välbehag. Ett härligt klimat med varma somrar och kalla vintrar, praktfulla och rika floder, sjöar och skogar, snöbefäckta berg, den rikaste och mest omväxlande flora i världen, alla slags frukter, klar lifgivande luft och gamla historiska minnen. — Invånarne förfärdiga tusende olika föremål, från den dyrbara Kashmirsjalen med sin mångfald af färger, till den härliga handväfda Kashmir-mattan, fint utskurna träarbeten, kort sagt, en industri, som blott ett konstnärligt begåfvadt folk kan åstadkomma.

Det var under särdeles gynnsamma förhållanden jag fick göra min resa till Kashmir. Som gäst hos öfverdomaren i Calcutta, sir John Woodroffe, blef jag, jämte honom och hans familj, inbjuden som "Stateguest" till Maharajan af Kashmir.

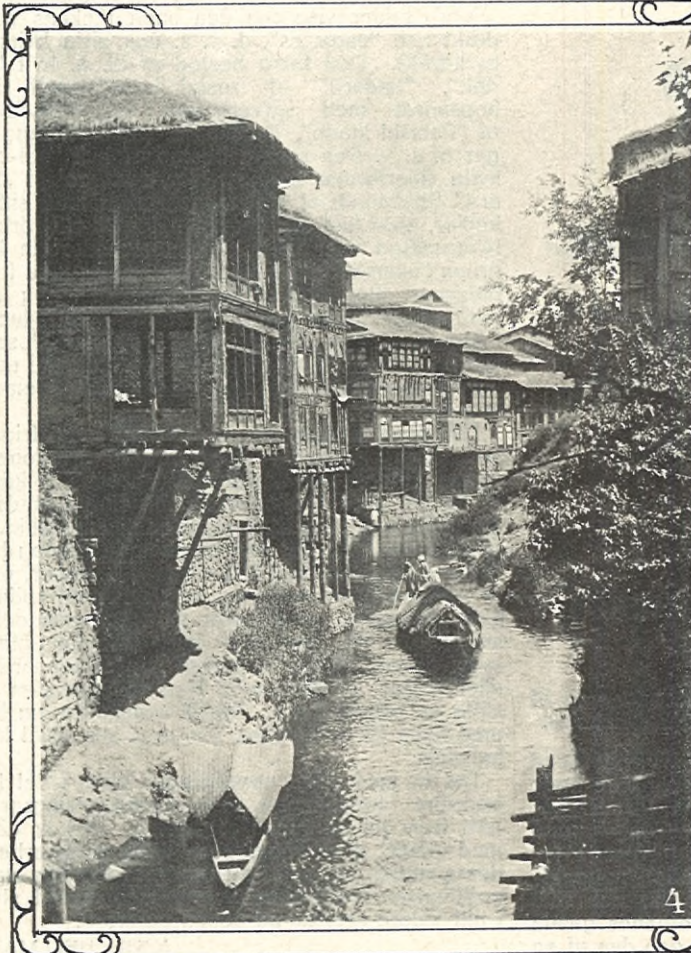
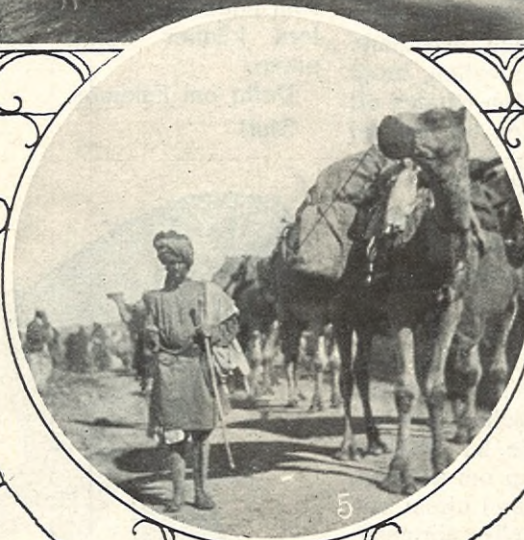
Vi foro med järnväg 24 timmar från Simla till Raval Pindi, där

1. Templet i Srinagar vid floden. 2. Strandväg vid floden. 3. Nishat Bag-trädgården. 4. Kanal i Srinagar. 5. Kameltrupp på väg till Kashmir. 6. Huset där vi bodde i Srinagar. 7. Maharajan af Jammu och Kashmir.

V. Genom Kashmir

Maharajans automobiler mötte oss. Med dem fortsatte vi resan och anlände efter två dagars färd till Kashmirs hufvudstad, Srinagar.

Norge och Schweiz kunna ej jämföras med det alpland vi foro igenom. I svindlande fart rusade automobilerna genom de vilda nejderna. Den ena öfverraskningen aflöste den andra. Vattenfallen kommo dånande från bergshöjderna. Skummande forsar slöto

Intryck från en resa i Tagores land. Af Fia Ohman.

— *undrens rike.*

sig till dem, gömmande sig bland bergskrefvorna för att sen ånyo öfverraska oss. De mest vidunderliga klippformationer sprungit ut från de höga bergen och bildade fristående tak öfver oss. Och alljämt framför oss sågos de hvita snöbergen, äfven de gömmande sig då och då bakom skogarne. Vägarne voro lifligt befolkade, ty åkande och gående, vagnar, dragna af väldiga oxar,

mötte oss här och där! Äfven flera marscherande regementen, däribland kameltrupper med flera hundra kameler, hejdade ibland vår resa.

Efter att hafva öfvernattat i en af de af regeringen uppförda bungalows, fortsatte vi nästa morgon och anlände på eftermiddagen till Srinagar = Solens stad.

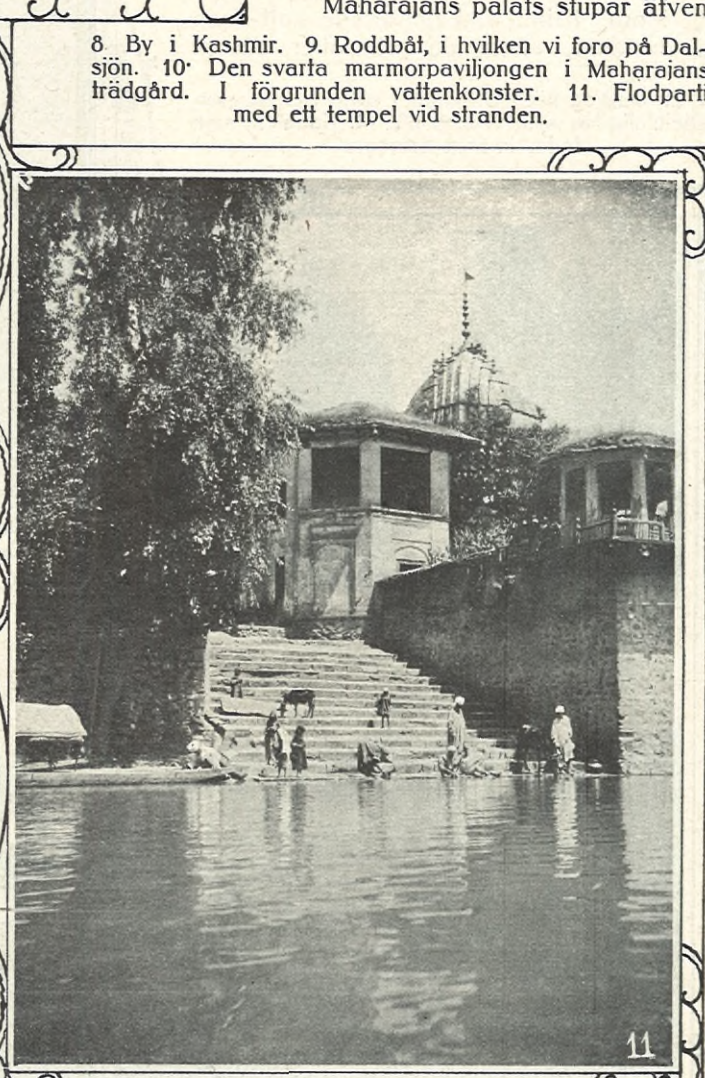
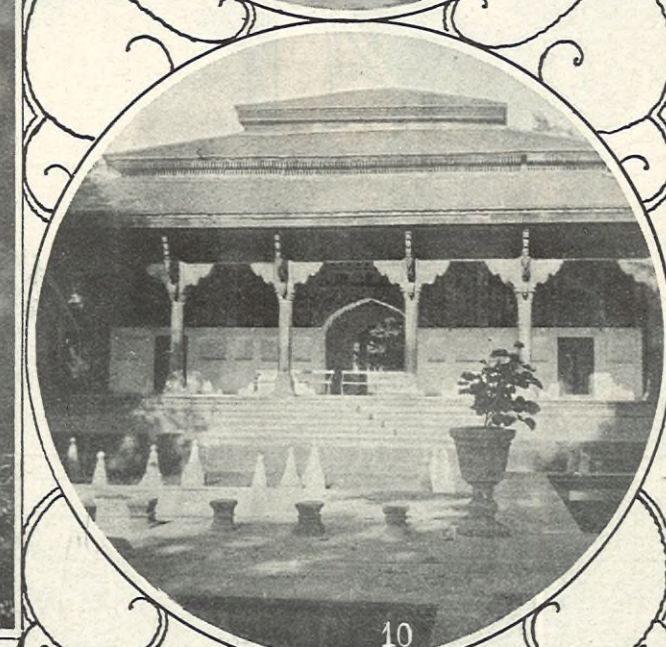
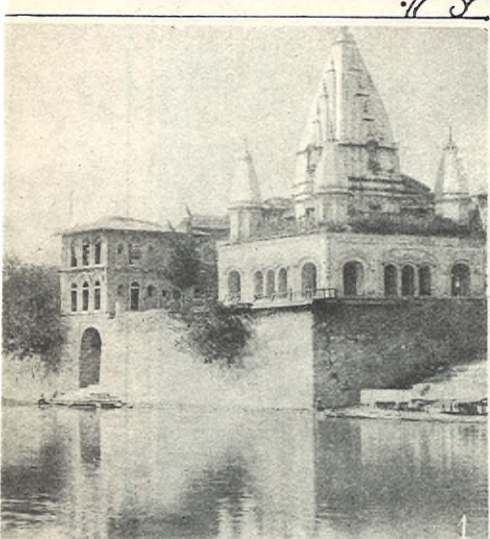
En allé leder in till staden. Den är kantad af kolossalt höga popplar, och själfva alléen är så lång, att den tager flera timmar att passera. Floden Djelum följer oss vid sidan och delar sedan staden i två delar. Dessa förenas medels de mest pittoreska broar, sju till antalet.

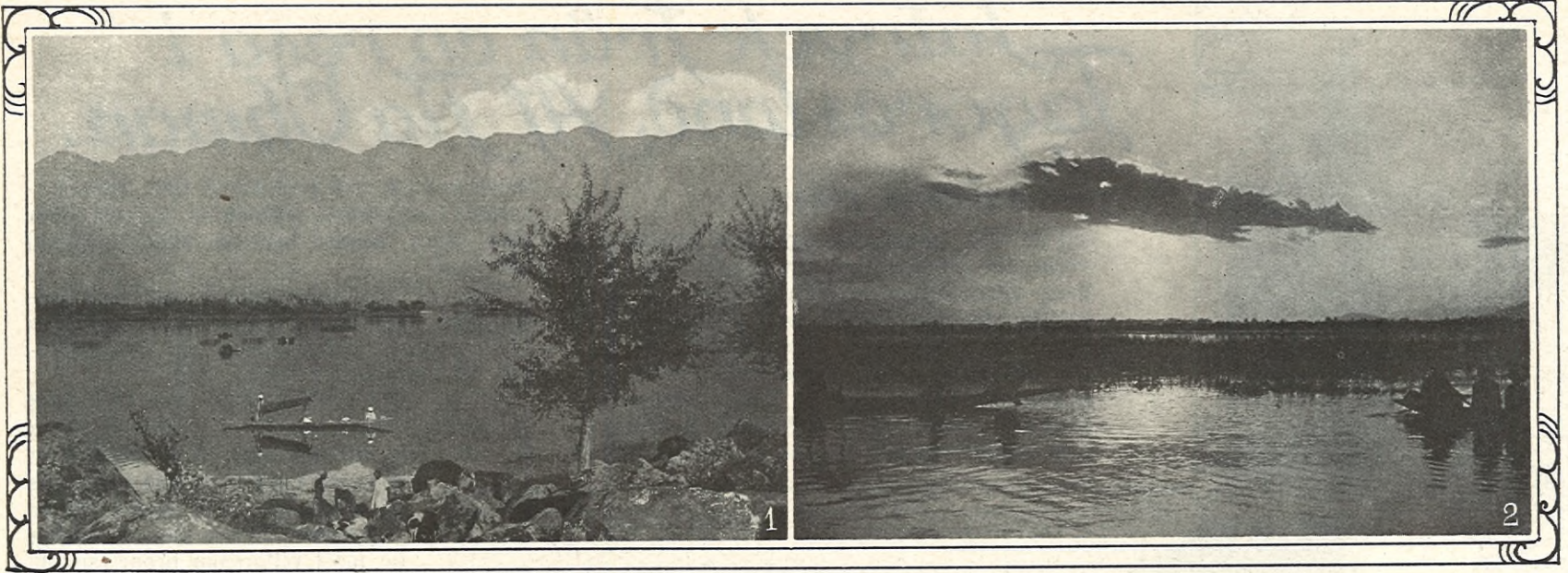
Den enda stad vid hvilken man kan likna Srinagar är Venedig, ty kanalerna genomkorsa staden öfverallt, och husen äro byggda så att de stupa ner i kanalerna och bilda, här som i Venedig, vackra reflexer i vattnet. Men hvad som saknas i Venedig, och som bidrar till Srinagars enastående skönhet, är snöbergen, hvilka synas öfver allt. De innesluta staden, hvilken fått sitt läge i en stor dal.

Srinagar har att uppvisa många intressanta moskéer och hindutempel, vackert arbetade trähus med utspringande balkonger, butiker och basarer och ett vimmel af folk, som nästan slänger trafiken.

Maharajans palats stupar äfven

8. By i Kashmir. 9. Roddbåt, i hvilken vi foro på Dalsjön. 10. Den svarta marmorpaviljongen i Maharajans trädgård. I förgrunden vattenkonster. 11. Flodparti med ett tempel vid stranden.

ned i floden. Vi togo ej vår bostad hos honom, ty det lämpar sig ej för européer, utan i en idyllisk villa, ställd till vår disposition. Den hade ett härligt läge utom staden, nere vid floden och utsikten därifrån var betagande. Man såg floden slingrande sig som ett silfverband; den försvann i skogen och bakom denna reste sig Himalaja i en dämpad belysning liksom bakom en blå slöja. —

Kort efter vår ankomst syntes flera båtar på floden. De nalkades och lade till vid vår brygga, och en grant klädd hindu steg i land och kom och presenterade sig som Maharajans adjutant, önskande oss, å dennes vägnar välkomna. I båtarna medförde han stora kvantiteter matvaror af alla upptänkliga slag, tillräckliga för ett helt saluförg, och order gafs att allt skulle bäras upp och måltid arrangeras därpå på en åt trädgården vettande balkong. Här syntes dussintals lefvande höns, lappar, kalkoner och ankor i stora korgar, stora fiskar, fint garnerade kalv- och oxstekar, allehanda grönsaker, såsom

ärter, bönor, sallad, tomater o. s. v., konserver i tennburkar t. ex. anjovis och kaviar och andra läckerheter. Vidare påsar med mjöl, ris och socker, smörbyttor, hela fjög med ägg. Tékakor, pastejer, bröd och bullar. Äpplen päron, drufvor, apelsiner, plummon, valnötter, sylter, marmelader och konfekt såser, oljor och kryddor, viner, likörer sodavatten och lemonader, té, kaffe och choklad, cigarrer och cigarretter m. m., härliga blommor och därtill dyrbara presenter. Adju-

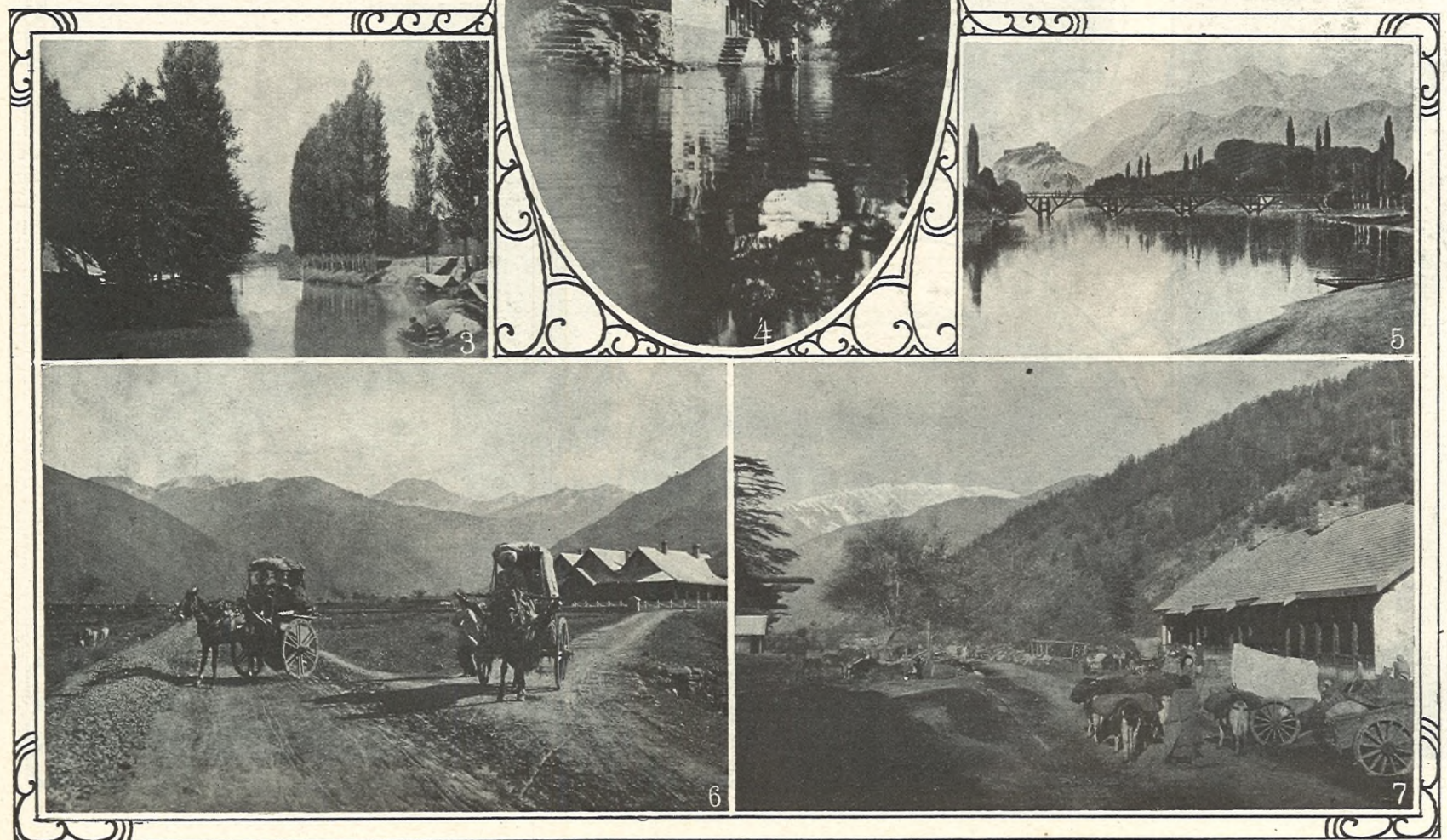
tanten försäkrade oss att nya lager vore att vänta; han skulle nog se till att förrådet ej skylle fryta. De nu anlända tjänarna grepo sig verket an, och vår middag var, liksom alla dagar, fullkomligt lukullisk.

Vår första plikt nästa dag blef naturligtvis att göra Maharajan vår uppvakning för att tacka för allt som redan kommit och fortfarande skulle komma oss till del. Ett elegant ekipage stod redan tidigt utanför inkörsporten till vårt förfogande. Kusken var iförd en grann röd rock med guldgaloner, och på hufvudet bar han en hög turban af guldtyg. De två vakterna, som stodo bakpå vagnen, klatschade med sina piskor, som ville de säga: 'Se här kommer Maharajans gäster'.

Maharajan Sir Pratap Singh Maharaja öfver Jammu och Kashmir, är en af de indiska furstar, som själfständigt regera sitt rike. — Han har sina egna ministrar och sin egen här. England har sitt sändebud som representerar sig och bevakar dess intressen

1 o. 2. Dalsjön nära Srinagar i olika belysningar. 3. Djelumfloden som vi foro på. 4. Kanalen, som leder in från Srinagar

till Dalsjön. 5. Landskap vid Srinagar med bro öfver floden Djelum. 6 o. 7. Landskap i trakten af Srinagar.

samt tituleras "The Resident" och har sin bostad i Srinagar. Kashmir såldes till Maharajans förfäder af engelsmännen strax efter upproret 1850, för en summa af 100,000 Lakhs. (1 Lakh = 100,000 Rupies, 1 Rupi = kr. 1:25). Helt säkert skulle de numera önska affären ogjord, eftersom landet genom sina förvärfskällor har mycket stora årliga inkomster. Maharajan är dessutom liksom de flesta indiska furstar, ägare till omätliga rikedomar.

Då vi framkommit till Palatset och passerat flera praktfullt dekorerade pelarhallar och salar, där likväl möbleringen hufvudsakligen utgjordes af dyrbara mattor, mottog Maharajan oss å en utåt floden öppen veranda, där för vår räkning förgyllda bekväma stolar voro framsatta. Maharajan själf satt äfven i en prakfull länsfol.

Han var liten till växten, klädd i hvita muslinskynken, hvilka voro svepta omkring honom i otaliga hvarf. Turbanen var konstmässigt och voluminöst lindad om hufvudet, hvilket den fullkomligt dolde. Han såg bra ut, och var på det hela taget en sympalisk personlighet. Maharajan talade flytande engelska: han gjorde sig underrättad om våra förhållanden, hvarefter han äfven invigde oss i sina.

Som alla hinduer har Maharajan blott en husfru, men henne bevarar han som en dyrbar pärla: ingen europé, man eller kvinna, har någonsin sett henne, eller kommer någonsin att få se henne. En son är deras enda arfvinge.

Maharajan är en strängt religiös man och ägnar en stor del af morgonen åt sin Poojah d. v. s. morgonandakt, då många, för oss kristna egendomliga, ceremonier utföras. Han har sitt tempel helt nära sofrummet, dit blott några få utvalda få följa honom.

Med hopp om att vi skulle trifvas i Kashmir och stanna där så länge som möjligt, följde han oss till dörren och sade oss farväl för denna gång.

Nästa morgon gällde vår första utfärd den kejsarliga trädgården "Shalimar Bagh", planerad och utförd under den Moghaliska kejsaren Jehangirs regeringstid. Trädgården blef såväl kejsarens som hans gemåls, den ryktbara Nurmahal älsklingsplats. För henne hade han äfven låtit uppföra det bekyttade Taj Mahal till graf.

Vid tiotiden låg Maharajans båt färdig, bekvämt inredd med mjuka kuddar, klädda med vackert rödt broderadt tyg och ett tak äfven af rödt tyg för att skydda oss för solen.

Åtta starka roddare läto nu med kraftiga årtag vår farkost lätt och snabbt ila fram på den spegelblanka Djelumflodens vattenyta. Floden var kantad af bekväma rymliga s. k. husbåtar, där de flesta personer, som besöka Kashmir, hafva sin bostad. Flera af dessa husbåtar voro äfven i rörelse, liksom otaliga roddbåtar, somliga med köpmän, säljande grönsaker och frukt, andra med hela familjer sjungande och viftande, då vi gledoförbi. Vi lämnade floden och kommo genom slussen Dal Darwaza in i Kanalerna. Hela staden Srinagar är byggd på små öar och en mångfald af kanaler korsar hvarandra emellan dessa.

Ljudlöst flöt båten fram, vassen kantade stränderna, och pilar böjde sig öfver dem, speglade sig i det klara vattnet. Vi svängde vid en bukt och ett hindutempel syntes i fonden. En bred trappa ledde därifrån till strandbrädden, hvarest vackra ståtliga kvinnor i gröna eller gula dräkter gingo för att hämta vatten. Vi passerade under en antik bro, hvarefter den förtjusande Dalsjön bredde ut sig, kantad af de violetta bergen och bakom dessa syntes höga snötöppar.

Luften i Kashmir har en substans, hvilken gör, att allt som ses, får en mjukhet och en genomskinlighet så att det förefaller, som såge man allting genom en blå slöja.

Dalsjöns vatten var så klart att vattenväxterna som hade sin rot i botten, och fiskarne, som summo däri, syntes, som flöto de i luften.

De flytande trädgårdarne med allehanda grönsaker äro en egendomlighet för denna sjö. De äro planterade nära stranden på de ihopväxta vattenväxternas blad och gifva en riklig skörd. Den skära lotusblomman trifves äfven och växer här frodig och stor som två sammanknäppta händer. De graciösa bladen omgifva blomman som en ram, och tillsammans bilda de yppiga rabatter midt i den öppna sjön. Stjälken är en nyttig grönsak, i det den användes och förtäres som sparris.

Från Grafiska sällskapets och Föreningen Originalträsnitts utställning. — Elsa Björkman: Björkar. Träsnitt.

sjöns nordvästra hörn svängde vi in i en kanal och anlände till "Shalimar Baghs" trädgård. En paviljong af svart marmor befinner sig i dess midt, omgifven af dammar och rinnande vatten. Tusentals vattenstrålar spruta upp ur dessa dammar och falla ner i solskenet som ett regn af diamanter, och fyra terrasser bakom paviljongen dana afsatser för det öfversta vattenfallet. Trädgården öfversvämmas med de härligaste blommor, i synnerhet finnes en oändlig rikedom på rosor, hvilkas berusande doft uppfylla luften. — Höga heliotrophäckar omge gräsplanerna, på hvilka blomstergrupper i de mest flammande färger äro anbragta. Och bakom denna färgprakt lyfter snötöpparne sin glittrande hvita snö.

I denna paradisiska omgifning var vår lunch uppdokad af särskildt ditsända tjänare. Den blef tillökad med de läckraste frukter, hvilka presenterades oss af trädgårdens uppsyningsman.

Aterfärden till Srinagar anträdde i automobil. Vi passerade ännu en af de kejsarliga trädgårdarne "Nisat Bagh", äfven här fanns en rikedom af vatten och vattenkonster, hvilket allt kännetecknar landets trädgårdsarkitektur, äfvensom samma stora blomsterrikedom. Liksom vid ankomsten till Srinagar foro vi genom en milslång poppelallé, hvars hvita stammar verkade underbart kallt i det lysande landskapet. Solen hade börjat gå ner — allting glänste och glimmade. —

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

E. Werenskiöld: Trollkjäringa og de tre prinsesser. Radering. E. Holmén foto.

är namnet på den nya kaffersättningen, som till den grad har det verkliga kaffets smak och fina arom att man ej kan skilja det från vanligt kaffe.

Pröfva själf och döml!

Säljes öfverallt å:
1/2 kg. 65 öre. 1/4 kg. 35 öre.

**BRIO-KAFFE-FABRIKEN,
NYRÖPING.**

Försök
Stekt gröt
af **SVALÖFS**
snabbkokande
KORNFLINGOR

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
**FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 2-8 APRIL 1916.**

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; fransk biffstek med maitred-hotel-smör och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med hafrekex. Middag: Gädda å la Homburg med champinjonsås och pressad potatis; lammkotletter å la Nelson med brun sås och dvärgpotatis; sparrisnäckå å la gourmet; biskvipudding.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett i form med fiskstuf-

Fort och lätt
uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskär, mässingsluckor m. m. med

**Gahns
Splendid**
i flaskor å 25 och 50 öre.

ning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Pepparrotskött med potatis; rabarbersoppa med skorpor.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; glödstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med äggstanning (rester från måndag) och brynt potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med fruktkompott; potatisplättar med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Bäjerska bullar med stufvade turska bönor och potatis; blandad frukt med maräng.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall svinhare (rester från tisdag) med potatisbullar och lingon;

**PARAMINT
PASTILLER**
FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra

Yogh-Margarin

För vår- och sommardagar.
Mattor, gardiner, möbeltyger, bomullstyger av våra allt mer omtyckta mönster och färgsättningar.

Drover på begäran. Uppgiv noga vad önskas.

Konstfliten, Göteborg.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,
Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplåser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; gräddmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; biffstek med stekt potatis. Middag: Stufvade ärtor med potatis; mondaminkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; köttpudding med makaroner.

RECEPT:

Gädda å la Homburg (f. 6 pers.). 1 gädda på 1 1/2 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 2 msk. smält smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven ost, 2 msk. stöta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör (10 gr.), 3 del. tjock gräde.

Beredning: Gäddan fjällas ej, rensas, sköljes, torkas, skäres i filéer och ryggen jämte alla småben borttagas. Filéerna läggas med skinnsidan mot skärbrådan, och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas därefter med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de torkas väl med en fiskhandduk, penslas på båda sidor med det smälta smöret, blandadt med den uppvispade äggulan, och beströts med de stöta skorpor och den rifna osten. En långpanna smörjes med en del af det kalla smöret, på så stor fläck filéerna upptaga, dessa läggas i med yttersidan upp och beläggas med resten af smöret, fördelat i små flockar. Kräftsmöret smältes, blandas med den tjocka grädden, och därmed begjutes fisken. Den stekes i varm ugn omkr. 20 min. och öses ofta öfver med såsen. Den lägges upp på varmt fat, såsen i pannan vispas upp och hälls öfver fisken. Garneras med persilja och serveras med pressad potatis och champinjonsås. — Kan äfven serveras utan champinjonsås, men då tillsättes såsen i pannan med 2 del. gräde, innan den hälls öfver fisken.

Lammkotletter å la Nelson (f. 6 pers.). 12 lammkotletter, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.).

Rismassa: 1 hg. risgryn, 2 tsk. finhackad challotenlök, 50 gr. smör, 1/2 lit. buljong, 1-2 äggulor, 1-2 del. tjock gräde, salt, hvitpeppar, 3 msk. rifven ost, 50 gr. smält smör.

Beredning: Lammkotletterna böra huggas med långa ben och vara omkr. 2 cm. tjocka. De torkas med en duk, urviden i hett vatten, putsas, benen skrapas och kotletterna bultas på båda sidor samt ingnidas med en blandning af saltet och peppar. En stekpanna upphettas, smöret brynes däri, kotletterna läggs i, stekas lätt i smöret och läggs på ett fat.

Risgrynen sköljas och få rinna af väl. De fräses därefter tillsammans med löken i smöret, tills det är klart, då buljongen spådes på, och grynen få koka under rörning, tills de äro mjuka — spådas med mera buljong, om så fordras. Grynen passeras genom hårsikt, blandas med äggulorna och litet tjock gräde samt afsmakas med salt och peppar.

Rismassan spritsas vackert genom garneringssträtt-på kotletternas öfversida, beströts med den rifna osten och öfvergjutes med det smälta smöret. Kotletterna läggs därefter i långpanna och gratineras i varm ugn 8-10 min., läggs upp på varmt fat med tårpapper, garneras med persilja och serveras med brun sås och dvärgpotatis. Kotletterna blifva saftigare, om de halstras öfver koleld.

Dvärgpotatis (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. potatis, vatten, 1 tsk. salt (5 gr.), 2 hg. buljongflott, 2 tsk. finhackad persilja.

Beredning: Potatisen sköljes, borstas väl ren och råskalas. Den

“ELSA”
övergångshatt
av äkta tagel-
:- flätor. :-
Chic och elegant.

Färger:
**Brunt, marin
och svart.**

Kr. 12:50
Damhattavd. 1 tr.

Äkta
HERMELIN-BOA
c:a 80 cm. lång

Kr. 20:—
Pälsvaruavd. 1 tr.

A/B NORDISKA KOMPANIET.

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmäll fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM,
STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.—
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

**ORIGINAL
SINGER
SYMASKINER**
VÄRLDSBERÖMDA

Obs.!
VARUMÄRKET
“FYRTORNETS”
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

**Mellin's
Food**

är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dåliga efteran- ningar varnas. Arsenikfri enl. nya giftstadgan.

Erhålls hos alla färghand- lare. Profkarta gratis. Fab- rikanter: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

**ÄST-
MÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

**VANILJ-
SÖCKER**
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

När som helst kan man äta
ÖREBRO KEX,
men till frukostbordet är den
oumbärlig.

40-ÅRIGT EKSEM BOTADT! Intyg af kyrkoherdar o. 100-tals andra pers. 8 kr. pr sats. FRU INA GÖTHE, Falun.

Praktiska gångmattor
tillverkade af starkaste cellulosa- fiber, 60 cmtr breda, försäljas mot efterkräf genom Svenska Maskin- affären, Örebro, till 1 kr. per meter. Försök några meter på prof!

Lukulin
**TANDCRÈME
& MUNVATTEN**
Bevarar tänderna friska och vackra

ÅRETS FÖRSTA

kvartal är nu snart slut och göra vi härmed en höflig påminnelse till våra ärade kvartalsprenumeranter att nu genast förnya prenumerationen. Därigenom undviks oregelbundenhet i tidningens expediering vid kvartalsskiftet.

Vördsamt
IDUNS EXPEDITION.

direkt i sjön. En viktig sak för att få hvit, vacker tvätt är även, att den får torka ute och endast i nödfall på torkvind. — Sedan återstår läggning af kläderna, mangling och strykning samt den stund af tillfredsställelse, då man inräknar de hvita, doftande kläderna i linneskåp och byråådor. Fru F.

Nr 47. Känner flera lärarinnor som genom annons i norrländstidningar fått utmärkta sommarplatser att läsa upp barn i skolor. Forsök det i tid, skall ni få se att det går bra. U. E.

Ifrig läsarinna torde afhämta svar å red. af Idun.

Nr 48. Vänd er till Drottningens centralkommittés beställningskommision, fru Elin Linder, Vetenskapsakademiens hus, Drottninggatan, Stockholm.

Nr 49. Ställ ett par svarta skor

TRE ORD

SASOL
är
oumbärligt!

i något af rummen vid yttervägg! Finns fukt, skall snart mögelfläckar visa sig på skorna. Genom att väl lufta, helst korsdrag, samt elda, hålles fukten på afstand.

Upländska.
Nr 50. Sedan ni på aftonen tvättat ansiktet, så fukta en liten dubbelvikt linnelapp med oxegynol med vätesperoxid och lägg den öfver näsan. Lappen faller naturligtvis af under sömnen, men blir alltid ligande så pass lång stund att den verkar. Praktikus.

Nr 51. Vanföreanstalten i Stockholm, Grethuregat. 59—61.

Nr 52. Prenumerera på något engelskt magasin t. ex. Strand Magazine, Pearsons' eller Pall mall De utkomma en gång i månaden och påminna om Bonniers månadshäften. Priset är omkring 50 öre pr häfte — närmare kan ni se i taxan för utländska tidskrifter, som finnes på hvarje postkontor, där även prenumeration verkställs. Strand Magazine är kanske den innehållsrika och mest omväxlande. Fru F.

Nr 53. Negerhufvud: af vanlig vattenspritsmet gräddas runda fasoner; socker och choklad upplöses i litet ljunt vatten, härmed bestrykas vattenbakelserna. Annat slags chokladmakroner: 10 äggvitor slås till hårdt skum, 53 gr. rifven choklad, 213 gr. socker, 213 gr. rifven sötmandel, 3 matskedar stötta skorpor. Läggas på väl smorda plåtar, beströs med socker, »Olgas» chokladbröd: Rör 140 gr. smör 15 minuter, med 90 gr. socker ytterligare 15 minuter, tillsätt 1 kaka rifven, i litet gräde upplöst choklad, där-efter 3 hela ägg hastigt, arbetas åter 15 minuter. Nu inblandas 90 gr. oskalad, rifven mandel och 90

gr. prima hvetemjöl (Snöflinga). Rörs väl tillsammans, strykes ut på smörbestruken och mjölad plåt. Gräddas långsamt, och sedan kakan svalnat, skäres däraf tumsbreda längder. Bestrykas med chokladglacyr.

Wienerbröd: Vanlig god hvetedeg (tillsatt smör och socker) utkafas, på degen lägges tunna skivor af färskt smör, hoprullas, skäres i bitar, lägges på plåt, penslas med ägg, beströs med socker och mandel. Varm ugn. Eller: Degeu utkafas mycket tunn, 3 å 4 lager häraf läggs tillsammans med tunna smörskivor emellan. Beströs med socker, sedan med sporre eller knif uttagits aflånga fyrkanter.

Praktikus.
Nr 54. En idyllisk och äfven utmärkt badort, särskildt för reumatism, är Ronneby i Blekinge. Baden där äro synnerligen stärkande. Förtjusande villor att hyra uti med utsikt å den förbiflytande Ronnebyån, vackra omgifningar, härliga båtfärder till hafvet. Upländska.

Nr 55. Kleina personer börz ej ägna sig åt sjuksköterskekallet, men har ni god hälsa och eljes häg därför, har det ingen fara. Den första månaden få eleverna i allmänhet ej syssla med annat än just grofsysslor. Naturligtvis fördelas arbetet så att sköterskorna få någon tid att hvila ut, men det händer nog att de kunna få vaka flera nätter å rad och i stället söka hvila under dagen några timmar. Sköterska, har rätt till semester, vanligen 1 månad hvarje år. Säkert är att det erfordras mycket tålmod och mycken kärlek och ömmande för lidandet för att ej svika — men finnas dessa, då känner man säkert glädje och tillfredsställelse i arbetet. Praktikus.

Nr 56. Tunnrån: 1/3 liter vatten, 1 ägg, 1 skedblad socker, mjöl, d:o (s. k. Smålandsläfsor) 3,3 dcl. sötgräde, d:o vatten, så mycket mjöl att smeten blir tillräckligt stadigt, socker efter behag. Järnet smörjes med en bit ister, inlagdt i en linnelapp. Gorån: 1 tekopp söt gräde, d:o socker, 8 äggulor, 425 gr. smör, tvättadt och rördt, litet kardemumma, så mycket godt hvetemjöl (Snöflinga t. ex.) att degen kan kafas ut tunn, skäres ut med knif och lägges i järnet, som först smörjes en gång. Stor sats. Järn till bätte slags rån finnas i hvarje järnhandel å 1:25—1:50. Vanlig spis kan begagnas. Praktikus.

Nr 57. Billigast är Gynn. Centralinstitutet, där undervisningen är gratis. Det blir säkerligen bekymmersamt för den som skall studera på skuld, då framtiden för en gymnast är mycket oberäknelig — i synnerhet i dessa tider. K.

Nr 58. Algot Ruhes essayom Verlaine stod införd i Ord och Bild, mars eller aprilhäftet 1896. Denna essay kan icke köpas särskildt, däremot häftet möjligen hos redaktionen, Sturegatan 52. Årgången torde vara tillgänglig å Stockholms läsesalong eller något bibliotek. I. U.

Nr 60. Af pelargonier finnas en massa arter och alla trifvas väl i boningsrum — intill fönstren — och glädja nästan halva året med sin rikblommighet. Sätt dem på hösten i vinterförvaring på 6 å 8 gr. samt klipp ner mera gängliga exemplar. Utfyll deras platser med lökväxter (hyacinter, tulpaner o. s. v.) som ni tar in och drifver undan för undan. Om denna drifning kan ni läsa i Rud. Abelins bok, »Trädgården inomhus» — pris 2:50. Där kan ni äfven få veta en hel del om värden af andra växter. Växter, som hålla sig lika vackra vinter som sommar äro t. ex. bladbegonior, kaktusarter, gran, ormbunkar och den graciosa kokospalmen. De små skärblommiga begoniorna och cyclamen äro ju vackra och blomrika hela vintern men inga rumsväxter blifva vackra utan omsorgsfullaste skötsel, omplanteringar, gödselvatningar, spritning o. s. v. Gärna ger jag svar på hvilka frågor ni vill göra angående blomsterodling. Min adr. finnes på Iduns red. Fru F.

EN LITEN HISTORIA
SOM KUNNAT HÄNDA PÅ
SKOTTDAGEN 1916.
af F. I. (Forts.)

Skridskofarten med de små flickorna hade afslutats, de hade förpassats till sina respektive hem, och morbror Fritz hade skyndat till Sällskapet att där intaga sin ensamma middag. I anledning af skottdagen hade han allt väntat sig någon festligare anrättning än vanligt, en skyldig uppmärksamhet den dagen från hushållerskans sida, men hade funnit sin väntan besviken; bara vanlig »måndagsmat» hade serverats.

Han satt nu efter kaffet och ögnade igenom dagens tidningar, undrande inom sig om det ej vore skäl att till aftonen arrangera åt sig ett parti wira eller kanske biljard, för ombytes skull, då det hastigt slog honom för hufvudet att han lofvat syster konsulinnan att komma igen till kvällen; barnen skulle ha ett par andra barn hos sig att muntra sig med i anledning af skollofvet den dagen.

Vid sjutiden gjorde således morbror Fritz sitt återinträde hos konsulns, där han redan i tamburen möttes af glada röster och högljudna skrattsalvor. Lekarna voro tydligen i full gång. Där voro också flera glada barn med i leken, däri inbegripna Annies »stora» syskon, men också ett par äldre personer, och den ena af dem befunns, till morbror Fritz' stora bestörtning, vara hans »underboerska», fru W—n. Han glömde rent af att hälsa »god afton» för att brådskande fråga »svågern: »När började ni umgås med henne?» — »Det ha vi just ej

gjort förr än i afton; Mia träffade henne ute och bjöd barnen; hon tyckte det då vara ovänligt att ej bjuda modern komma med; men för resten kända ni ju hvarann!» — Morbror Fritz stod just i en tyst, inre öfverläggning huru han bäst skulle kunna »smita», då liten Annie fick ögonen på honom och med ett: »Nej, nu först blir det riktigt roligt i kväll, nu är morbror Fritz kommen», hängde sig fast vid hans arm och drog in honom i kretsen midt på golvet. Där fick det lof att bli både »god afton» och »hur står det till?» och handskakning till och med med grannfrun, så att morbror Fritz ej kunde komma sig för att vara sig lik och som vanligt anförda leken, förr än efter en god stund. Men sedan gick det undan med all fart; alla möjliga springlekar lektes igenom, och till morbror Fritz stora lugnande deltog fru W—n ej däri. (Forts.)

OXYGENOL SALVA
Med vätesuperoxid

Spara tid, arbete och pengar
genom att utföra all slags stoppnings
Singer-symaskin.
För att i större utsträckning äro hittills givna våra kunder tillfälle att lära stoppnings samt ett rätt utnyttjande av de till »Singer 66» medföljande apparaterna anordna vi
en avgiftsfri kurs den 3 April.
Anmälning om deltagande torde göras snarast möjligt.
SINGER Co SYMASKINS AKTIEBOLAG
Hamngatan 16, Stockholm.

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes överallt
1 HEKTO 45 ÖRE

»En lätt uträkning»

gifver vid handen, att den viktiga frågan om barnens kläder löses bäst och billigast genom prenumeration för år 1916 å

»Barngarderoben»,

illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Denna utmärkta månadstidning, som innehåller ett 100-tal vackra och praktiska modeller i hvarje nummer, bör särskildt i dessa dyra tider bli en oskattbar hjälp för alla mödrar, som själva förfärdiga sina barns kläder. Stor månadstidning med tillklippningsmönster till de flesta modellerna medföljer hvarje nummer gratis.

Glöm ej att genast prenumerera

å närmaste postanstalt eller direkt hos expeditionen. Priset är: för 1/4 år Kr. 2.40, för halfvt Kr. 1.60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till

IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Dr. Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgift-
rande samma komp. o. rättigheter
som en kurs vid Gymn. Central-
institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J
Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvin-
nliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. Kapten J. Thulin, LUND.

Med. Dr. E. Kleens

(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgym-
nastik (för damer) börjar den 1 okt. kl.
10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan,
2 tr. upp. Prospekt begäres städe un-
der adress Engelbrektsgatan 43 B, II.

**Göteborgs
Gymnastiska Institut**
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage.
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR

Del berömda
hårstärkande vattnet.
Oliker grått hår dess ursprungliga färg.
Borrtager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märkel grund. 1879. Beg. end. II. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämt
säg. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hollev, 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Camomill-extrakt.

Enda säkra medel för erhållande
och bibehållande af blondt hår.
Franska Parfymmagasinet
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale.
**Försköna. Skyddar.
Parfymmerar.
Förnämsta Parfymmerier.**

Möbler

stoppas, klädas. Korkm. påläggas
väl, billigt. Allm. Tel. Vasa 6647
TAPETSERARE BRUNO.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privat-
kläder utföres på ett i allo förstklas-
sigt sätt i Mälarebadets Tvätt-
& Stryknrättning till ett pris
af 33 öre pr kg. för tvättposter
öfverstigande 30 kg. Afgiftsfri af-
vämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

Damer! Vårda Eder hud!

Genom att hvarje afton massera
händer och ansikte med **Skin-Food**
erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och
drogaffärer.

Bränslebesparing!
Köp vårt **Kaminbränsle** à Kr. 4.75 pr hl.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon
Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

Sita Birgittaskolan
Regeringsgatan 19-21.
Riks 14108. Allm. 5190.
Undervisning i: Klädsöm, Linnesöm, Barnkläder, Konst-
broderi, Knyppling. Prospekt på begäran.

Tärna Kvinnliga Folkhögskola
Medborgerl. praktisk skola. Mångsidig slöjd
(vävnad, sömnad, knyppling). 3 mån. kurs
Ingen inträdesprövning. Kursavgift 20 kr.
HUSMODERSKOLA
Huslig ekonomi och lanthushållning
Slöjd. Praktiskt skolkök; eget mejeri o. små-
bruk. 4 mån. kurs. Kursavgift 30 kronor.
I Salatrakten. Kurserna börja 1
maj. Rum och kost ca 55 kro-
nor i mån. Friplaser och stipe-
ndier (infall 75 kr.).
Bästa lärarekräftor - Tidsenlig utrustning.
Prospekt från Rektor **Bosson**, Tärna.

Övre avdelning: Nyinrättad kurs för elever m. god underbyggnad, som önska
ökad allmänbildning - även såsom förutbildning för t. ex. *lära-
rarinnebana, skolköks-, sjukhus-, kontors- o. socialt arb.* Svenska språk, bokför-, kul-
turhistoria, samhällslära, fysiologi m. fl. ämnen (delvis valfria). 3 mån. kurs. Kursavg. 30 kr
Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Baisamiska**
Barnängens Aseptintvål
OBS. Björnstämpeln!

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55** Kungsgatan
Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.
Rikhaltigt urval af **Linne-**
och **Bomullsbomullstextiler.**
Levererar fullständiga
Linneuppsättningar
för Hotell, Restaurationer,
Sjukhus, Badhus, Ångbåtar
och Privathem samt
Brudstyrtalar.

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta-Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöv: Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Hörby: Mellersta Skåne.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn: Ansgariiposten.
- Laholm: Sydhalland.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöta Correspondenten.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Östergötlands Dagblad.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
- Piteå: Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå: Skelleftebladet.
- Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn: Nersingen.
- Södertälje: Södertälje Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohusläningen.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala: Tidningen Upsala.
- Visby: Gotlänningen.
- Vänersborg: Elsh:s Läns Annonssblad.
- Västervik: Västerviks Veckoblad.
- Västerås: Westmanlands Allehanda.
- Växiö: Smålandsposten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnköldsvik: Örnköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands Tidning.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

I vår försäljningslokal
Drottninggatan 90
börjar fr. o. m. Lördagen d. 1 April
REALISATIONEN
av vårt från denna vintersäsong och föregående
vårsäsong överblivna därstädes befintliga lager:
BARNKLÄDER
nedsatta med **20-50%** under vanliga priser.
Partier och rester av moderna och ofrånka
varor bortslumpas med ända till **80 proc.**
rabatt å förut gällande priser,
M. BENDIX
90 Drottninggatan, Stockholm.
Försäljningslokalen öppen från 8.30 f. m. — 8 e. m.

1:sta häftet af
"Moster Emmas Väfbok"
har nu utkommit i sin 4:de upplaga tillfört med nya mönster för mattor och
gardiner. Erh. mot 1:35 i postförskott från Moster Emma, Kneippbadet.

"FINN'S"
Hårvatten
det yppersta för håret.
Befriar från mjäll och klåda,
hindrar håraf fall.
Erhålles till 2 kr. från
Finn, Ljungby I.

MUSIK-
INSTRUMENT
Endast prima och väl juste-
rade: Gitarrer, mandoliner, gi-
tarmandoliner, gitarlutor, vio-
liner, violonceller, citror, kon-
sertinor, dragspel, flöjter, klar-
netter, mäsingsinstrument,
sexetter af förstklassig böh-
misk tillverkning, svensk mo-
dell, till 355 och 490 kr. sex-
tett pr extra kontant, trum-
mor, fodral, strängar och öf-
riga tillbehör. Triumphoner
(talapparater) och ljudskivor
med frälsmningsarmestycken.
Orglar och pianon från främ-
sta fabriker. Hög rabatt vid
extra kontant köp af orglar
och pianon.

Frälsningsarméns berömda
TÉER och KAKAO
Frälsningsarméns utmärkta tek-
niska fabrikater
DENTAL, förstklassigt antice-
piskt munvatten och dito
tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, anticeptisk toa-
lettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalet-
tvål.
SKOKRÄM, terpentinfri
PUTSPULVER och
PUTSKRÄM. Bästa rengör-
ingsmedel för metaller.

Erhållas vid eller genom hvarje
Frälsningsarmékår, hos många
hrr handlande eller direkt från
Frälsningsarméns Handelsdepartement,
Östermalmsgatan 24 o. 26, Stockholm 5.
Telefoner Riks 8581 Allm. 6372
Filial: S. Allégat. 9, Göteborg. Rikst. 7376.
Rikt illustrerad varukatalog,
innehållande fullständiga vacu-
o. prisuppgifter, sändes på be-
gäran gratis och franko.

Annonsera i Idun!
Elever i matlagning och bakning
emottagas å Ombergs Turisthotell,
Alvastra. Anmälning före 1 maj.
Ingenieur-Akademie
Wismar a. d. Ostsee
f. Maskin.- Elekt.- Ing.
Byggnadsingenjör. o. Arkitekt
Stein-Wismar tur. Spezialkurser för järnbe-
tongarbeten, Skeppbyggeri, Automobil-
och Luftskeppsmotorer.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundt. 1850 Karlstad Grundt. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

Turkiska badet
Malmtorgsbadet är öppet hvarje
söndag för damer. Yppersta me-
del för bibehållandet af smärt figur
och fin hy. Badet är angenäms,
om man är flera i sällskap. Pris före
kl. 12 kr. 1.50, efter kl. 12 kr. 1.75.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS
TEATERN
Alltid veckans
bästa nyheter!
Idun utgifves denna vecka
i A och B.